

ПРЭЗІДЭНТ БЕЛАРУСІ ЗАПАТРАБАВАЎ УЗМАЦНІЦЬ БАРАЦЬБУ СА ЗЛАЧЫННАСЦЮ І КАРУПЦЫЯЙ

Аб выніках дзейнасці органаў пракуратуры па ўмацаванню законнасці і правапарадку ў краіне, барацьбе са злачыннасцю і карупцыяй за сем месяцаў гэтага года Прэзідэнт Беларусі Аляксандру Лукашэнку даляжыў 28 жніўня генеральны пракурор Пётр Міклашэвіч.

Рэалізацыя цэлага комплексу мераў садзейнічала замацаванню стаўноўчых тэндэнцый у сферы праваахоўнай дзейнасці. Размова ідзе, перш за ўсё, аб зніжэнні злачыннасці. У Беларусі за студзень—ліпень зарэгістравана 104 507 злачынстваў, што на 7,5 працента менш, чым за аналагічны перыяд мінулага года.

Прэзідэнт, тым не менш, запатрабаваў ад генеральнага пракурора прыняцця больш рашучых і выніковых мераў па барацьбе са злачыннасцю.

Было таксама адзначана, што за сем месяцаў 2007 года ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года крыху скарацілася і колькасць злачынстваў, звязаных з карупцыяй, што з'яўляецца вынікам умацнення барацьбы з гэтым злом у дзяржаве.

На думку генеральнага пракурора, пазітыўную ролю ў зніжэнні колькасці гэтага віду злачынстваў адыгралі ўступленне ў сілу ў студзені 2007 года Закона Рэспублікі Беларусь «Аб барацьбе з карупцыяй», а таксама выкананне зацверджанай Прэзідэнтам у маі гэтага года Дзяржаўнай праграмы па барацьбе з карупцыяй, ажыццяўленне антыкарупцыйнай прапаганды, комплексу мераў перадаважна-прафілактычных мераў.

Разам з тым Прэзідэнт паставіў задачу праводзіць у Беларусі больш актыўную і наступальную работу па барацьбе з карупцыяй. Неабходна рашуча вывільваць карупцыйныя злачынствы на ўсёх узроўнях улады.

Прэзідэнт таксама даляжае ад ходзе расследавання пракуратурай некаторых буйных спраў, у прыватнасці крымінальнай справы па незаконнаму перамяшчэнню тавараў праз мытню «Заходні Буг». У выніку дзейнасці злачыннай групы прычынены ўрон на суму каля Вр50 млрд.

Пракурорамі нагляд за выкананнем заканадаўства ў сферы эканомікі быў прырыятэтызм у тых галінах, якія непасрэдна ўплываюць на Стратыяны прадпрыемстваў — ў паўтара разо менш

Колькасць стратных прамысловых прадпрыемстваў у Беларусі ў першым паўгоддзі гэтага года скарацілася ў 1,5 раза. Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандру Лукашэнку даляжыў у час рабачай сустрэчы міністр прамысловасці Анатоль Русецкі.

Паводле даных Анатоля Русецкага, у сярэднім рэнтабельнасць прамысловых прадпрыемстваў у краіне за студзень—чэрвень 2007 года складала 17,1 працента. Прамысловасць Беларусі ў гэтым годзе паспяхова пераадолала этап адаптацыі да работы ва ўмовах новых цен на энергарэсурсы, адзначыў міністр. Прэзідэнт было даляжае аб праектах па рэструктурызацыі прамысловасці. Мініграм бачыць добрыя перспектывы ў стварэнні аб'яднанай, у склад якой будучы ўключаны прадпрыемствы, размешчаны ў малых і сярэдніх гарадах.

Былі закрануты таксама пытанні інфраструктуры і экалогіі прадпрыемстваў у буйных гарадах. У прыватнасці, кіраўні дзяржавы запатрабаваў пошуку эфектыўных рашэнняў праблемы вынасу буйных прамысловых заводаў за тэрыторыю гарадзкіх цэнтраў. Аляксандр Лукашэнка паставіў перад Мініграмам задачу развіцця ачышчальных прамысловых брані. Сёння ў Беларусі дастаткова сучаснага выдому гандлёвых марак, такіх як «Атлант», «Гіфест», «БелАЗ», «МТЗ» і інш. Аб'ём вытворчасці прадукцыі з вядомымі брандамі трэба павялічыць у першую чаргу, а ўжо затым думаць аб асаблівых новых марак, падкрэсліў Прэзідэнт.

Акрамя таго, кіраўні дзяржавы быў прайнфармаваны аб выніках васьмага пасяджэння беларуска-іранскай камісіі па эканамічнаму супрацоўніцтву, якое наядна адбылося ў Тегеране. Камісія прыняла шэраг важных рашэнняў па развіццю розных сфераў супрацоўніцтва Беларусі і Ірана, уключаючы прамысловасць, энергетыку, банкіскую сферу, навуку і тэхналогіі. Бакамі пасляхова прапарэдуваецца праекты пагадненняў аб прэфэрэнцыйным гандлі, важных для павелічэння ўзаемагаварабарот. Нагадаем, Прэзідэнт Беларусі паставіў задачу павялічыць таварабарот з Іранам да \$1 млрд. у год.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Фота Вольгі ПАСКА

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

МАЛОЧНАЯ РАЊІЦА

Сямігадовы магіляўчын Раман Казловіч на адпачынку ў вёсцы бабці Вольгі Вольгі Вольгі Вольгі Петухоўка Чавускага раёна.

Фота Яўлія КІШЧЫЦКА

Уладзімір АДАШКЕВІЧ: «Памер пенсій у верасні будзе павялічаны, а ў кастрычніку — і стаўка першага разраду»

Сёлета за 7 месяцаў павелічэнне ўнутранага валовага прадукту ў параўнанні з адпаведным леташнім перыядам складала 8,8 працента — паведаміў журналістам намеснік міністра эканомікі Уладзімір Адашкевіч. За гэты час прырост прадукцыі прамысловага комплексу склаў 7,8 працента, а валавы прадукт у сферы сельскай гаспадаркі павялічыўся на 10,5 працента.

Намеснік міністра паведаміў, што рост спажывецкіх цен за 7 месяцаў складае 4,1 працента. Гэты паказчык сёння мае стабільную дынаміку, а інфляцыя ў краіне па выніках года прагназуецца ў межах 6—8 працэнтаў. У сувязі з істотным падазражаннем матэрыяльна-тэхнічных рэсурсаў для сельскагаспадарчых прадпрыемстваў урад краіны прыняў рашэнне павялічыць з першых дзен верасня закупачныя цэны на малако на 5 працэнтаў. Новыя закупачныя цэны павялічаюць на кошт малака і прадуктаў малочнай групы для насельніцтва. Такое падазражанне будзе ажыццяўляцца пастапазна. Кошт малака і малочнай прадукцыі заплававана павялічыць у апошні дзень жніўня на 2 працэнт і яшчэ на 2 працэнт у верасні.

Прыродны катаклізм, які назіраўся летам на тэрыторыі Расіі і Украіны, прывялі да істотнага падазражання фуражнага зерня і харчовай пшаніцы ў гэтых краінах. Таму і ў Беларусі было вырашана павялічыць закупачныя цэны на збожжа, якое здаецца па лініі дзяржаказак. Закупачныя цэны на жыта новага ўраджажа павялічаюцца на 14,7 і на пшаніцу — на 16 працэнтаў.

Разам з тым, Уладзімір Адашкевіч падкрэсліў, што кошт мукі са збожжа новага ўраджажа будзе павялічаны ў жніўні—верасні не больш чым на 4,5 працэнта. Па падліках спецыялістаў, у выніку змянення за-

Фота Яўлія КІШЧЫЦКА

ПАМЯТНАЕ «СЭРАБРО» — У ЦАНЕ

На сённяшні дзень Нацыянальным банкам краіны выпушчана ў абарачэнне 92 найменні памятных манет, паведаміў карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар галоўнага банка краіны Міхаіл Журавовіч.

Мяркуючы па вількумаю попыту, іх уладдалі нумізматы: з 1997 года ўжо рэалізавана 598 081 манета. Прычым асноўная іх доля была падладзена на ўнутраным рынку: калекцыянеры набылі тут 482 382 памятных манет. У Беларусі больш за ўсё рэалізавана сярэбраныя манет — 239 747 штук. Крыху менш — медна-нікелевыя — 226 634. Што датычыць залатых манет, то тут лічба куды больш сціплая — іх куплена 16 001 штука. Адна з навінак ад Нацыянальнага банка, якая чакане нумізматы, — памятная манета «Сталіца». Выпушчана яна будзе ў рамках праграмы «Сталіцы краін ЕўразЭС»: мастакі зараз працуюць над эскізам новай памятнай манеты.

Ігар ГРЫШЫН.

БЕЗМЕДАЛЛЕ

Table with columns: Месяц, Краіна, З, Б, У, Усяго. Lists medal counts for various countries in 2007.

Ірына ПРЫМАК.

Дзень беларускага пісьменства. Да сустрэчы ў Шклове!

Да пачатку 14 па ліку Дня беларускага пісьменства, які пройдзе 2 верасня ў Шклове, застаецца ўсё менш часу. Пра многае, што будзе адбывацца ў рамках свята, чытачы «Звязды» аднымі з першых даведліся з нумара за 24 жніўня. Учора прайшла традыцыйная прэс-канферэнцыя Міністэрства інфармацыі, аднаго з галоўных арганізатараў, прысвечаная ходу падрыхтоўкі і правядзенню мерапрыемства.

— У аснове канцэпцыі сёлётыяга Дня беларускага пісьменства, — адзначыла першы намеснік міністра інфармацыі Лілія Ананіч — будзе своеасаблівай справаздача выдаўцоў, паліграфістаў, журналістаў перад грамадствам. Друкаванае слова — гэта ў першую чаргу тое, што знітоўвае нас з гісторыяй, тое, што ўлісвае свой яскравы след у сучаснасць, тое, што і праз стагоддзі будзе чытаць нашчадкі пра нас і нашу краіну. Менавіта беларускія выдаўцы, літаратары, журналісты, беларускія кнігі і выданні традыцыйна будучы галоўнымі гасцямі гэтага свята.

Арганізатары імкнуча, каб свята атрымала больш шырокі міжнародны рэзананс і стала значым не толькі для беларускай, але і для славянскай культуры ўвогуле. З гэтай нагоды ў рамках правядзення Дня беларускага пісьменства адбудзецца «круглы стол» на тэму «Славянская літаратура і выклікі сучаснасці», у якім прымуць удзел пісьменнікі з Беларусі, Расіі, Украіны, Сербіі, Балгарыі.

Паводле слоў Ліліі Ананіч, на выдавецкі ніве Беларусі сёння працуе, акрамя 6 дзяржаўных выдавецтваў, больш за 600 суб'ектаў розных формаў уласнасці. У першым паўгоддзі ў краіне было выдадзена амаль 7 тыс. кніг і брашур агульным тыражом 27,6 млн экзэмпляраў. У параўнанні з адпаведным перыядам мінулага года выпуск літаратуры павялічыўся па назвах на 6,4 працента, тыраж нязначна зменшыўся. 467 найменнай кнігі агульным тыражом каля 2 млн, было выдадзена на беларускай мове, з іх каля паловы — камерцыйнымі выдавецтвамі, што гаворыць аб трывалым попыце на беларускае друкаванае слова. Самы запатрабаванай на кніжным рынку застаецца вучэбная літаратура, якая складае каля 35 працэнтаў у агульным аб'ёме кнігавыдання.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

РОЗГАЛАС АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

СТАЎКА РЭФІНАНСАВАННЯ — 10,25

Праўленне Нацыянальнага банка прыняло рашэнне аб зніжэнні стаўкі рэфінансавання на 0,25 працэнтнага пункта, — паведаміў карэспандэнту «Звязды» прэс-сакратар галоўнага банка Міхаіл Журавовіч.

Такім чынам, з 1 верасня ўзровень стаўкі рэфінансавання складзе 10,25 працента гадавы. Як патлумачылі ў Нацбанку, зніжэнне стаўкі зроблена за ўліктам таго, што ў краіне працягваецца тэндэнцыя па агульнаэканамічнай і фінансавай стабільнасці. Так, у студзені—ліпені гэтага года прырост індэкса спажывецкіх цен склаў 4,1 працэнта або 0,6 працэнта ў сярэднім за месяц.

Ігар ГРЫШЫН.

МІНЧАНАМ ВЯРНУЛІ СУМЕШЧАНІЯ 3 МЕТРО ПРАЗНІХНІЯ БІЛЕТЫ

Больш за год заставаўся ў сталіцы нязменным кошт пазезд пасажыраў у гарадскім пасажырскаму транспарце. Аднак з 30 жніўня тарыфы на перавозку пасажыраў узрастуць.

Новы кошт адной пазездзі ў аўтобусе, трамваі, тралейбусе і метро складзе 600 рублёў, адпаведна кошт ільготнага пазезда — 300 рублёў. Пры набыцці талона ў вадзіцеля транспартнага сродку яго кошт павышаецца на 50 рублёў. Трэба мець на ўвазе, што талоны старога наміналу можна выкарыстоўваць яшчэ на працягу 10 дзён з моманту змянення тарыфаў.

Да прымных навінаў можна аднесці звартанне пасажырам празнога на два, тры і чатыры віды транспарту, уключаючы метро. «Аднак сумешчанія празнога, што даюць права на праезд у метро, можна будзе набыць толькі за поўны кошт. Пасажыры, якія маюць права на льготу, карыстаюцца ёй не змогуць, — патлумачылі журналісту «Звязды» ў філіяле «Агенцтва па распускоўджанню білетнай прадукцыі» КУП «Мінсктранс». — Варта таксама мець на ўвазе, што празнога на два, тры і чатыры віды транспарту сумесна з метро складаецца з двух частак: папярэмога празнога і магнітнай карткі. Але празнога на папярэмога носьбіта будзе спраўдзіць толькі пры працяжэнні магнітнай карткі на метро. Падзяляць сумешчанія празнога білет паміж членамі сям'і і калегамі не дазваляецца».

Кошт месячнага білету на адзін від транспарту (аўтобус, тралейбус, трамвай ці метро) складзе 23 670 рублёў, ільготнага — 11 840 рублёў, дакаднага — 8300 рублёў і 4150 рублёў адпаведна. На аўтобус-экспрэс — 31 570 рублёў (месячны) і 11 080 рублёў (дакадна), для ільготніка — 15 780 і 5 530 рублёў. Месячны празнога білет на два віды транспарту (аўтобус—тралейбус, аўтобус—трамвай і трамвай—тралейбус) будзе каштаваць 31 570 рублёў, ільготны — 15 780 рублёў, дакадна — 11 080 рублёў і 5 530 рублёў адпаведна. Кошт месячнага празнога білету на тры віды транспарту (аўтобус—тралейбус—трамвай) складзе 37 660 рублёў ільготнага — 18 830 рублёў, дакаднага — 13 210 рублёў і 6 600 рублёў адпаведна.

Пасажыры, у якіх будзе неабходнасць набыць месячны празнога на чатыры віды транспарту (аўтобус—тралейбус—трамвай—метро), павінны будучы заплаціць за яго 42 610 рублёў, за дакадна — 14 950 рублёў. Дарэчы, пасажырам, якія маюць празнога на чатыры віды транспарту (аўтобус—тралейбус—трамвай—метро), будзе прадастаўляцца права на бесплатны праезд у аўтобусе рэгулярных гарадскіх экспрэсных маршрутаў. А пасажырам з месячным празным білетам на аўтобусы звычайных маршрутаў — права на праезд у аўтобусе экспрэсных маршрутаў з даплатай у памеры дзеючага тарыфа, гэта значыць, пасажыру трэба будзе прабыць у аўтобусе-экспрэс толькі адзін талончык.

Надзея НІКАЛАЕВА.

СЛУП — НА ДАРОГУ, «BMW» — НА ДАХ

Вестка аб гэтым здарэнні хутка аблацела Гродна. Раніцай у раёне Румельскага моста кулялася «BMW».

Па праспекту Кляшчова яе вадзіцель ехаў з вількай хуткасцю і апрадэжваў спадарожную аўтамабіль. У нейкі момант кантроль над машынай быў згублены. «BMW» рэзка павярнула ўправа, ударылася ў бардэро, заскочыла на прылькіна грамадскага транспарту і перакінулася. Машына, рассялюючыся на часткі, перакінулася па тэрацы да таго часу, пакуль не знесла жалезабетонную апару. Слуп рухнуў на асфальт, перагардаўшы празнога частку, а «BMW» лягла на дах і прышліла ў такі стан, пра які гаворач «аднаўленню не падлягае». З іх праз ветравое шкло вылецеў пасажыр, які ехаў на заднім сядзенні. Ён сур'ёзна не пацярпеў. Затое дзяўчына, якая сядзела злева ад яго, атрымала цяжкія траўмы і была шпіталізавана. Не атрымалі раненняў вадзіцель і ўладальнік машыны. Яны, паводле папярэдніх звестак, былі прышпілены рамянямі бяспекі.

Алег ДУК, старшы інспектар ДАІ УУС Гродзенскага аблвыканкама.

СПРАБАВАЎ СКРАСЦІ «MAZ»

У памішчане дарожнага рамонтага-будавнічага ўпраўлення прадпрыемства «Віцебскадбарбуд», дзе дзяўчыла вартаўнік-жанчына, у гадзіну ночы заішоў невядомы ў чорнай масцы на галаве з прарзам для вачэй, а за ім судзіцьнік. Яны звязалі скотчым рукі вартаўніцы, заклеілі ёй вочы і рот. Потым завялі яе ў б'ютоўку, дзе і закрылі.

Ігар ГРЫШЫН.

ПРАЭДІЯ ІМЯ УЛАДЗІМІРА КАЛЕСНІКА

Брэсцкі аблвыканкам заснаваў прамію імя Уладзіміра Калесніка за дасягненні ў галіне літаратуры. Прэмія будзе прысуджана штодна на конкурснай аснове за высокі ўзровень майстэрства агульнаадукацыйнага твораў. Згодна з рашэннем, конкурс праходзіць па трох намінацыях: проза (у тым ліку драматургія і публіцыстыка); пазэзія; дзіцячая літаратура. Уручэнне прэміі праводзіцца на спецыяльнай цырымоніі да дня нараджэння Уладзіміра Калесніка — 17 верасня. Пераможцам прадугледжана грашовая заахвочанне ў выглядзе 25 базавых велічынь.

Іяна СВЕТАВА.

У Мінскім заапарку нарадзілася ЗУБРАНЯ

У Мінскім заапарку ў зуброў Барышні і Сан Саньчы ў мінулыя выхадныя нарадзілася малае. Як расказала метадыст адкацкай галіны аддзела Мінскага заапарка Вольга Карэйчанка, зубраня здарова і вельмі мілае. Ужо праз 20 мінут яно ўстала на ножкі, а яшчэ праз 15 мама-зубрыха накарміла яго. Зараз самы маленькі жыхар заапарка ўжо спрабуе скакаць па вальеру і вельмі актыўна і'е малака.

Звычайна імяны жывёл складаюць з першых складоў імен бацькоў, але тут асаблівы выпадак — плануецца, што сярод наведвальнікаў заапарка будзе аб'яўлены конкурс на імя для зубраніцы. Яно павінна быць арыгінальнае і прыгожае, бо зубраня нарадзілася якраз да 940-годдзя Мінска, а значыць, стала своеасаблівым падарункам гораду, — адзначыла, суразмоўца.

Сан Саньчы стойка перанёс адлучэнне ад сваёй сям'і. Незадоўга да нараджэння малайша тату перавялі ў другі вальер.

Юлія ВАШНА, БЕЛТА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

САРКАЗІ ВЫЗНАЧЫЎ ЗНЕСНЕПАЛІТЫЧНЫ ВЕКТАР ФРАНЦЫІ

Прэзідэнт Францыі Нікаля Сарказі падчас выступлення з першай буйной праграмай знешнепалітычнай прамовай прадэманстравалі прычыновое разыходжанне з палітычнай лініі свайго папярэдніка Жака Шырака.

Асабліва гэта датычыць адносінаў з ЗША, з якімі ў перыяд прэзідэнцтва Шырака ў Францыі складаліся даволі напружаныя стасункі. Як адзначае The Guardian, у выступленні Сарказі перад французскім дыпкорпусам пераважала менавіта праамерыканская пазіцыя. Варыянтам «іранскага бомба» і «бамбардзіроўка Ірана» Сарказі знайшоў альтэрнатыўу — санкцыі супраць ісламскай рэспублікі да таго часу, пакуль яна не пойдзе на перамовы аб адмове ад узбагачэння ўрану. Сарказі таксама мякка пакрытыкаваў Расію за жорсткасць у адносінах з суседзямі і выступіў супраць уступлення Турцыі ў Еўрапейскі Саюз.

Акрамя таго, прэзідэнт Францыі прапанаваў пашырыць «вількую васьмёрку» да 13 членаў, прыняўшы ў яе Кітай, Індыю, Бразілію, Мексіку і ПАР. Таксама, на думку Сарказі, неабходна трансфармаваць Саўбэ ААН, зрабіўшы яго пастаянным членам Германію, Японію, Індыю і Бразілію і забяспечыўшы «справядлівае прадстаўніцтва Афрыкі».

УКРАЇНА ЛЕТАСЬ УЗБРОІЛА 19 КРАЇН СВЕТУ

У 2006 годзе Украіна паставіла ў 19 краін свету 1118 адзінак рознага узбраення і тэхнікі, што амаль у два разы больш, чым у 2005 годзе. Пра гэта гаворыцца ў справаздачы краіны для Рэгістра звычайных узбраенняў ААН, паведамляе NEWSru.UA.

ЗНОЙДЗЕНЫ САМЫ ВЯЛІКІ Ў СВЕЦЕ АЛМАЗ

У Паўночна-заходняй правінцыі ПАР знойдзены алмаз, вага якога ўдвае пераўзыходзіць вагу буйнейшага ў свеце алмаза Кулінана (на здзімку).

Кампанія, якой належыць знаходка, прымяніла беспрэцэдэнтныя меры бяспекі. Алмаз быў тэрмінова дастаўлены ў адзін з банкаў Іоханесбургі і для яго аховы нанята спецыяльная фірма. Не паведамляецца нават імя кампаніі — уладальніка новага алмаза-чэмпіёна.

Кулінан — камень, які лічыўся да гэтага часу самым вялікім у свеце, у непрацаваным выглядзе важаў 3106 каратаў. Вага паўднёваафрыканскай знаходкі — амаль 7000 каратаў ці паўтара кілаграма. У бліжэйшы час будучы праведзены дакладныя абмеры, узаважэнне і фатаграфаванне алмаза, а таксама для яго падбарць адпаведную назву. Знойдзены алмаз валодае высокай празрыстасцю і на ім няма дэфектаў, што, натуральна, павышае яго кошт. Алмазную індустрыю літаральна ўскалхнула навіна пра знаходку. У залежнасці ад якасці і колеравых характарыстык ціна алмаза можа дасягнуць 30 млн долараў.

ISSN 1990 - 763X. Barcode and publication details.

Курсі замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 29.08.2007 г. (для бін разлікаў). Table with exchange rates for various currencies.

Павышаецца на часопіс «Глянецкі Буратэар». Table with subscription information.

Агенцтва Уладзіміра Граўцова. Advertisement for an agency.

Запрашальнік

МІНСК ГАТОВЫ ДА 940-ГОДДЗЯ

Юбілей сталіца будзе святкаваць фэстам звону, оперы, святкамузыкі, мёду, піва, гумару і сярэдневечнай культуры

Якія асацыяцыі ў вас узнікаюць з датай 8 верасня? Нехта ўгадае адборчас матч нацыянальнай футбольнай зборнай з камандай Румыніі, а хтосьці тое, што святоче ў гэты дзень сваё нараджэнне ці імяныя дачкі, сына і г.д. Аднак такія адказы на ўрад ці дадуць мінчане, бо яны дакладна памятаюць: 8 верасня іх родны горад будзе святкаваць сваё 940 гадоў. «Звязда» прануе мінчанам і гасціям сталіцы азнаёміцца з праграмай, якая прыгатаваная на юбілей, каб сплывааць святкаванне Дня горада на свой густ. А дапаможа ў гэтым Віктар Кураш, начальнік упраўлення культуры Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта. Гэты дзень горада мы святкуем у другую суботу верасня (у першую — свята Масквы — **Аўг.**), — нагадаў Віктар Іосіфавіч. — Дня гарадской улады гэта не даніна моладу, а матчмасць звярнуць увагу на месца, дзе жывуць мінчане, дасягненні сталіцы, бо свята ўжо стала своеасаблівым аглядам — што было зроблена ў Мінску за год. Сёлетня мы святкуем дзень горада пад дэвізам «Мінск — жыцця майго крыніца».

Да юбілею Мінска былі добра-упадаркаваны 460 двароў, зроблены рамонт 70 дамоў.

Што ж датычыць непасрэдна праграмы святкавання Дня горада, то яна пачынаецца яшчэ 7 верасня: у Рэспубліканскім палацы культуры прафсаюзаў адбудзецца ганаровае ўручэнне ўзнагарод «Лепшы на прафесіі» па выніках гарадскога конкурсу прафесійнага майстэрства «Мінскі майстар» (сярод прыкладаў 12 тыс. майстроў выбралі 31 найлепшага), у гэты ж дзень у Нацыянальнай акадэміі навук адкрыецца міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «Мінск і мінчане».

Асноўныя мерапрыемствы, прысвечаныя 940-годдзю сталіцы, пройдуць 8 верасня. А 10 гадоўці ў гарадской ратушы назавуць Імёны 15 чалавек, якія вызначыліся на працягу года ў розных галінах народнай гаспадаркі. А 11 гадыне дзе абеліска «Мінск — горад-герой» будучь ускладзеныя кветкі і пачнецца ўрачыстая цырымонія адкрыцця свята горада. Ля Нацыянальнай бібліятэкі з 12 да 18 гадыне будзе працаваць выстава дасягненняў народнай гаспадаркі прамысловых прадпрыемстваў Мінска (да Дня горада звыш 30 прадпрыемстваў выпусцілі прадукцыю з сімваламі Мінска — **Аўг.**).

Не абдызюцца і без культурна-забавуяльнай праграмы. У Траецкім прадмесці ля Свіслачы з народнымі рамяствамі будучь знаёміць у «Горадзе майстроў», а на зялёнай зоне побач з праспектам Пераможцаў адбудзецца свята сярэдневечнай культуры «Легенды старога Мінска» і кірмаш «Мядовы фэст» (12—18). Дарэчы, рыцарскі

Ірына ПРЫМАК.

Дзень беларускага пісьменства. Да сустрэчы ў Шклове!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Сёння мы адзначаем высокі ўзровень выдання беларускай кнігі. Сведчаннем сталі вынікі 4 міжнароднага конкурсу «Мастацтва кнігі» краін СНД, які праходзіў у Маскве. Тут беларускія выданні атрымалі 10 дыпламаў рознай ступені, што з’яўляецца найлепшым паказчыкам сярод усіх удзельнікаў. На Дні беларускага пісьменства лепшыя прадстаўнікі кнігавядання, пераможцы Нацыянальнага конкурсу «Мастацтва кнігі» атрымаюць свае «Заплеты фаліянтаў», і ўпершыню адбудзецца ўзнагароджанне пераможцаў літаратурнага конкурсу.

Свята абяцае быць насычаным падзеямі і цікавымі сустрэчамі. «Звязда», як мы ўжо пісалі, таксама будзе кажаць чытачоў, падлісваючы, прыхільніцкім беларускага слова на сваім стэндзе. Каб веселей было бавіць час, мы запрасілі да ўдзелу ў мерапрыемстве новых даўніх партнёраў РУП «Беларускія латарэі» і спевака Пашу Любчанку. Таму нашых гасцей чакаюць не толькі сюрпрызы з нагоды 90-гадовага юбілею «Звязды», але і акцыя, прысвечаная восьмаму дню нараджэння «Беларускіх латарэй», што, згадзіцца, цікава ўдвая. Так што да сустрэчы ў Шклове! Прыходзьце, мы вам будзем рады.

Тацяна ЛЯЎКОВІЧ.

Не плач!

Што было, тое было, а ўжо чытачам вырашаць, смешна гэта ці ўсё ж сумна.

У суседняй вёсцы ў нас жылі бацька з сынам. І прыметныя былі тым, што цвярозымі іх няшмат хто бачыў. Што пілі і за што, у такіх не вельмі разбіраюць, але ж факт, што старэйшы, відаць, атруты нейкай сербанаў. А потым заснуў — заснуў, але больш не прачнуўся — пахавалі небараку.

На дзевяты дзень сын, з ранку пахмяліўшыся, пайшоў памянуць нябожчыка. Знайшоў магілу, пататапыў крыжку, а вецер на дварэ, залед. Дзе пагрэцца, калі не ў «шалашыку» з вянок? Зразумела ж, там. Халед, на мяккім пясочку лёг, прыснуў.

А тут сястра з Мінска едзе і як ей міма бацькавай магілы прайсць? Ніяк. Стала яе, рукі заламала, плача:

— А роднены мой! А ты ж такі малады яшчэ! А чаму ж ты памерў?.. Брат пытанне гэта пачуў і на радасцях:

— Жывы я, не плач! Зараз вылезу...

Адкачваць бедную жанчынну не было каму — неяк сама ачнулася.

Што тычыцца «нябожчыкаў», то адзін з іх (на той раз) з «магілы» вылез. А другі — не вылезе ўжо ніколі. Што крыўдна — сам сябе на той сьмерт загнаў. Без пары.

Наталля КАПУСТА,

в. Урублеўшчына, Валожынскі раён.

Падводнікі не здаюцца

Партгорі ў нашым калгасе бывалі розныя. Той — часта заходзіў да нас у бухгалтэрыю, любіў папарсыяцца. І зусім не тэзісамі з’ездаў. Гісторыі расказваў (часам такія пікантныя) пра іншых, пра сябе... То вось адна з іх.

Было гэта на пачатку 60-х. Партгор тады, зразумела ж, не быў парт-ограм. Быў хлопцам — маладым і вельмі прыгожым. Да таго ж у войска яго ў падводнікі бралі, што напускала йшчэ больш туману ў вочы дзячэ-ят: ці не кожная (у тым ліку маладзенькая фельчарка) марыла, каб звярнуць увагу, каб запрасіў танцаваць, каб з іной праводзіў дадому.

А філмы ў той час прывозілі на «папугарцы», «круцілі» з перасоўкі. І вось аднойчы перш чым «круціць», расшлі «кіншчыкі» ў Дняпры пакупачка. Нашы, лучыньскае хлопцы, зразумела ж, за імі!.. Адно — тэхніка бяспечі: паселі ў кузаве. Адно — спінамі да парэдняга борта, а герой наш — да задняга, каб бачыць больш.

Крануліся, едуць. Амаль прыехалі ўжо: спуск застаўся і круты павар-

ЛЮДЗІ І БАЛОТА

Новы статус прыроднага заказніка. Першыя крокі

Выганшчанскі заказнік славуцы, напрыклад, самай вялікай у краіне тэрыторыяй, незаселенай па прыродных прычынах. Цікава, што не толькі непраходная дрыгва палохала нашых продкаў. Чалавек мог прызвычайца да чаго заўгодна, знайсці сухія астравы і сцежкі да іх.

Але, як сцвярджаюць вучоныя, спецыфічнае спалучэнне водазнае, балотнага, расліннага асяродку спрыяла такой колькасці камароў, слепакоў, аваднёў, якую не вытрымлівала хатняя скаціна. А без каня, каровы, іншай жывёнасці не мог пракарміцца нават цярплівы палашук. Таму і засталіся паміж балот і лясоў мясціны, якія не адчулі ўплыву сякеры, не перажылі пажараў, бо чалавек не занёс туды іскры, пластыкаеую бутэльку ці іншае смецце. Там дзічына не баіцца чалавека. Качкі падплываюць настолькі блізка да лодкі, што іх можна браць амаль што рукамі. Цяжка ў гэта паверыць на слова, а для работніцкаў заказніка такія з’явы даўно сталі звычайнымі.

дырэктарам заказніка Сяргеем Габцом пад’ехалі да возера, то ўбачылі не зусім звычайных наведвальнікаў. Вакол святара тоўпілася чародка дзяцей рознага ўзросту, якія аказаліся выхаванцамі Івацэвіцкага прытулку. Айцец Віталь прывёз іх сюды на экскурсію. Віталь Кот служыць у Івацэвіцкай царкве і не абыходзіць увагай самую гаротную ўстанову райцэнтра. Бацошка лічыць, што лекаваць душы абдзеленых лёсам дзяцей можна не толькі добрым словам, але і адкрыццём для іх прыгажосці прыродзе. Выхаванцаў прытулку пакаталі на маторных лодках, расказалі пра звароў і птушак. Многія з іх, хоць і раслі ў ваколіцах, бачылі возера ўпершыню.

«Уражанннў хопіць надоўга, — сказала медсястра прытулку Марыя Максімчук. — Не тое што дзеці, мы пабачылі і пачулі шмат новага для сябе. Як жа мала мы ведаем свой краі!».

Трэба, каб людзі ведалі, якім багаццем з’яўляюцца іх спрадвечныя мясціны і умела гэта скарыс-тоўвалі. Патрэбны рэклама і раскрутка. З аднаго боку трэба вучыць чалавека, як правільна ка-рыстацца дарамі прыроды, а з другога — бараніць прыроду ад забойства. Калі мы наведвалі яшчэ адно возера, Бабровіцкае — жам-чужыню палескіх балот, стала крыўдна за род чалавечы. Гэта-му возеру па чысціні і празры-стасці вады цяжка знайсці аналаг.

На сярэдзіне глыбіня вадаёма дра-воў адносна нядаўна. Яго даўно аблюбовалі рыбакі-аматары. Зараз лоўля рыбы пастаўляе на камерчына «культурную» аснову ўсё той жа леса-палюўні-цкай гаспадарцы. Егер прадае бі-леты, рыбакі бяруць лодкі і выхо-дзяць на прамысел. Хоць слова «культурная» не выпадаюма ўзята ў дзвукосце. Культурны аматарам-рыболовам не толькі карыцца, яе там часта, што называецца, і не начувала. Пластыкавых бутэлек на чысцоткай воднай рундэці збіраюць па лодцы з каўпам. А ва-кол бочкі, якія, трэба думаць, слу-жаць кантэйнерам для смецця, столькі шклянкоў тары, што па ёй можна вывучаць географію вы-творчасці гарэлі ў еўрапейскай часткі кантынента.

...Быў спякотны жнівеньскі дзень, які перакрыў тэмператур-ныя рэкорды 1932 года. На сон-цы даходзіла да плюс саркаа, але рыбакі з Мінска, Брэста, Пінска ўсё пад’язджалі. І толькі ад ад-

Айцец Віталь з выхаванцамі прытулку.

наго з іх давялося пачуць слу-шныя выказванні: «Чаго толькі сю-ды перліся? Лейей бы пілі ў га-ражы». Сапраўды, каб пілі ў га-ражы, то зрабілі б вялікую ласку прыродзе. Можна, нельга ўсіх ві-наваціць агулам. Прывычана я да ўсіх карціна — засмечаныя лсы паабалар вольгу у прыгарад-ных зонах. Але ж далёкім нонсен-сам, вандалізмам выглядае ўвесь гэты бруд тут, дзе чыстае возе-ра, дзе забаронена палыванне на птушку і дзе качкі кывуць у ча-роце ля самага берага. Егер Пётр Свірскі кажа, што вельмі цяжка злавіць парушальніка. У кожнага адгаворка: гэта не я. Ёсць плакат, дзе пералічаны ме-ры адказнасці за несанкцыяна-ваную лоўлю рыбы. Падтрымлі-ваць жа парадак сваімі сіламі, мяркуючы па ўсёму, у гаспадар-ці грошай не хапае. Значыць, трэба вышукваць сродкі на ме-ры адказнасці для парушальніка і прымяняць гэтыя меры.

Калі прымалася расшнне аб утворэнні органаў кіравання заказ-нікамі, то, несумнянна, мелася на ўвазе актывізацыя экалагічнага ту-рызму, прыцягненне увагі замеж-нага турыста да нашых прырод-ных слаўтасцяў. Паказваць у Вы-ганшчанскім заказніку ёсць што нават акрамя ўжо названых сла-вутасцяў. На могілках вёскі Баб-ровічы расце вуду, якому больш за 700 гадоў. Дрэва ў акружнасці мае сям метраў 20 сантыметраў. Гэта адзін са старэйшых дубоў-волатуў краіны. Нядаўна ўраган паламаў дрэвы паблізу, а яму, сведку ўсіх войнаў, пажараў, нягод, пачына-ючы з сярэднявечага, хоць бы што. Унікальныя лясны масіў пад назвай Надліўская града таксама ўражае сваёй спрадвечнай прыгажосцю. Сярод гэтых лясоў і балот пры-туліліся толькі дзве вёскі — Баб-ровічы і Выганшчы. Яшчэ тры вёскі фашысты спалілі ў ваіну, і яны больш не адраджыліся. Адзін з самых маленіх сельсаветаў у вобласці ўзнахалывае Анатоль Дзямянчук. Жыве тут 824 чала-вец. Ёсць усё неабходнае для жы-ццдзельнасці чалавека — школа, ФАП, пошта, тры магазіны. Лю-дзі па прывычцы марганца з ле-су ды балота. Збіраюць і здаюць нарыхтоўшычкім чарніцы, жу-равіны, грыбы. Сёлета чарніцы ў-рабдзілі, прымалі іх па 5,5 тры-булёў за кілаграм. Многія зрабілі капейку. Выганшчанскі старшы-ня расказаў, што з кіраўніцтвам заказніка ў іх добрае ўзаема-ра-зумненне і вялікі надзеі на новую ўстанову. Першы ўзрў ў плане ба-рацьбы з браханьцэрствам. Хапае аматараў пажывіцца незаконна зверам і птушкай. Нават чарніцы некаторыя, асабліва прыезджыя, прызычаліся збіраць варварскімі спосабам з дапамогай механіч-ных прыстасаванняў, якія знішча-юць раслінну. З аднаго боку — па-вудлічваюца кантроль за захаван-нем прыродаахоўнага заканадаў-ства, а з другога — большая ўва-да да нашых мясцін як яшчэ адзін шанц на выжыванне вёсак сярод лясоў і балот, — заўважае Ана-

700-гадовы дуб у Бабровічах.

толь Трафімавіч. Зараз усё часцей гавораць пра магчымую рэстаўра-цыю Агінскага канала. Змаглі ж мы адрэзіць царку, што двойчы бы-ла спалена ў гады ліквідацыя. Мо-жа, з часам вырастуць новыя бу-дынкі, з’явіцца інфраструктура для турызму, каб паказаваць лю-дзям сапраўдныя палескія балоты, на якіх вякамі жылі нашы продкі. Гэта значыць, павялічыць колькасць рабочых месцаў для вясцоўцаў, будзе новы імпульс жыццю».

Года паўтара таму, калі вялася гаворка пра стварэнне органаў кі-равання заказнікамі, знаходзілася многа прыхільнікаў і энтузіястаў гэтай справы. Сапраўды, нехта ж павінен сачыць за граматычным вядзеннем гаспадаркі на асабліва ахоўваемым прыродных тэрыторы-ях, папраўляць гаспадарніцкаў. За-раза гэтыя органы паступова атрымліваюць арганізацыйнае і юрыдычнае афармленне.

Каментарый вучонага сакратра-ра Палескага аграрна-экалагічна-га інстытута НАН Беларусі Вікта-ра Дзямянчука, сферай навуковых ітарэсаў якога з’яўляецца Выга-наншчанскі заказнік:

— Ідэя стварэння органаў кі-равання заказнікамі вельмі дора-вая. Толькі вось з рэалізацыяй яе, на мой погляд, паспяхіліся. Не функцыяналі да канца механізм функцыянавання. Дырэктараты заказнікаў падпарадкоўваюцца Міністэрству прыродных рэсурсоў і аховы навакольнага асяроддзя, а земле- і водакарнальны адно-сненцы да іншых ведамстваў. А дакумента — дамовы паміж ве-дамствамі, ці іншымі словамі, зго-ды паміж імі па пытаннях дзей-насці органаў кіравання заказні-камі няма. І гэта трэба тэрмінова выпраўляць. А таксама больш арыентавацца на навуку ў вядзен-ні навакольнай гаспадаркі. Я маю на ўвазе па «Выганшчанскаму», прызычаліся збіраць варварскімі спосабам з дапамогай механіч-ных прыстасаванняў, якія знішча-юць раслінну. З аднаго боку — па-вудлічваюца кантроль за захаван-нем прыродаахоўнага заканадаў-ства, а з другога — большая ўва-да да нашых мясцін як яшчэ адзін шанц на выжыванне вёсак сярод лясоў і балот, — заўважае Ана-

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Івацэвіцкі раён.

БЕЛТА

Навіны сталіцы ДВА «ПЕРШАКЛАСНІКІ»

У Мінску з 1 верасня гэтага го-да будучь адкрыты два новыя тра-лейбусныя маршруты. Аб гэтым паведамляе ў КУП «Мінсктранс».

Тралейбусны маршрут № 48 «Сухарэва — д/с Кунцаўшчына» будзе праходзіць па вул. Ла-банка, вул. Шаранговіча, вул. М. Гарэцкага, вул. Кунцаўшчына ў парамы і зваротным напрамку. Тралейбусны маршрут № 52 «д/с Мінлаінуха-4 — д/с Кунцаўшчына» — па вул. Ясеніна, вул. Рафіева, вул. М. Гарэцкага, вул. Лабанка, вул. Кунцаўшчына ў парамы і зваротным напрамку.

ПАМІЖ ПЕРШЫМ І ДРУГІМ...

У Беларусі ўмацоўваецца тэндэнцыя павышэння ўкладу другіх, трэціх і наступных па парадку нараджэння дзяцей у агульны ўзровень нараджальнасці. Аб гэтым паведаміла намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення палітыкі занятасці і народнаасельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Тацяна Шаметавец, камен-туючы данныя новага статыстычнага зборніка «Насельніцтва Рэспублікі Беларусь».

Яна адзначыла, што ў 2004 годзе ўдзель-ная вага дзяцей, народжаных другімі, у агульнай колькасці нованароджаных складала 30,8 працента, у 2005 — 31,4, у 2006 — 31,9. Удзель-ная вага трэціх і наступных дзяцей у беларус-кіх сем’ях у 2004 годзе была 9,9 працента, у 2005 — 10,4, у 2006 — 10,7.

У мінулым годзе ў сем’ях Беларусі нарадзілі-ся 55 тыс. 549 першындцаў, 30 тыс. 849 другіх дзяцей, 7 тыс. 235 — трэціх, 1 тыс. 870 — чац-вёртых, 678 — пятых, 513 — шостых, 27 — сямых і наступных па парадку нараджэння дзяцей.

«Паводле ўдакладзеных статыстычных звес-так, у мінулым годзе ў нашай краіне з’явілася на свет 96 721 дзіця, што на 6,9 працента больш ў параўнанні з 2005 годам, — адзначае сураз-моўца. — Станоўчая дынаміка нараджальнасці адзначаецца ў рэспубліцы з 2003 года». На дум-ку спецыяліста, гэта своеасаблівы «водкуд» беларускіх сем’яў на кардынальныя меры па пад-трымцы сем’яў, ахове мацярынства і дзяцінства, які ў апошнія гады прымаюцца на дзяржаўным узроўні. Важнымі складальнымі дэмаграфічна-га поспеху з’яўляюцца дапамога ў вырашэнні жыллёвай праблемы і, безумоўна, павышэнне простыку сем’і, фарміраванне адказнага башь-коўства, замацаванне ў грамадскай свядомас-ці імкнення да здаровага ладу жыцця.

«Кіншчыкі» фарсануць расшлі і на газ. Хлопцы ў рогат, у свіст... Як на тое гора злева ад дарогі цялушка хадзіла. Пачула, што нясецца штось (ці не смерць яе цяпчая?) і... пад колы. Шафёр па тарма-зах... Сталі.

Цялушка жывая. Машына цэлая. Хлопцам, што ў кузаве спераду сядзелі, таксама нічога, а вось той, што заду... На «пятай кропцы» сваёй, з хуткасцю машыны, да парэдняга борта даехаў... Порткі — на шматкі. А пад імі — месца жывога ज्याма: усё ў крыві і стрэма на стрэмцы. Якое тут купанне — ледзь дадому дайшоў. Паспрабаваў быў сам тыя скабкі выцягваць — люстэрка падстаўляў, углядваюся. Марна... Але ж і дзеўчы-фельдчарцы гату «болыку» таксама не выставіш.

На шчасце, у суседняй вёсцы на ФАПе яго цятка працавала. Хацёў на веласіпедзе туды, а як?.. Са скабкіма? Пехах пайшоў — падводнікі ж не здаюцца...

Павылажана цётка тыя стрэмкі, апрацавала раны. Дзяржа, мусіць, рука была, бо «траўма» не перашкодзіла хлопцу трапіць у ляскаўную тайна... Была... на адну з 41 (на той час) атамных лодка, стаць каман-дзірам аддзялення, гутарыць з камісам Брэжневым (фотка засталася!) і Касягіным, якія наведвалі закрыты аб’ект. А потым, пасля 4 гадоў служ-бы, вярнуцца дамоў.

Дзеўкі, убачыўшы яго (у бесказырцы, у форме!), ціха краналіся ро-зумам. І, як варта было кажаць, доўга пагуляць не далі — ажанысь.

Жонка, між іншым, і зараз ахоўвае яго — так, як некалі ён паўноч-ныя рубяжы Радзімы. Кожная жанчына — старая, маладая, прыгожая, непрыгожая — для яе страшнай імперыялістаў.

Але ж падводнікі, кажуць, заўсёды прарвуцца?

Соф’я КУСЯНКОВА,

в. Лучын, Рагачоўскі раён.

Літаратура і жыццё

Добра ўсё, што добра заканчваецца. А магло ж... Страшна паду-маць... Таму, перш чым расказаць пра выхдуку брата, хачу спадзяваць-ца, што чытачы прыклад з яго не возьмуць.

Зрэшты, па парадку.

Мае бацькі шукалі адзін аднаго досыць доўга, пажаніліся позна. Ад-паведна я з’явілася на свет, калі маме было пад сорак, а брат, калі трохі за... Нічога, выраслі. Я пасля школы паступіла ў вучылішча, брат хадзіў ў дзевяты клас. Здаецца, і розум ужо быць павінен, а не — дзіця дзіцем.

Дык вось. Прыходзіць ён неяк са школы. Сумку, як звычайна, у кут, а сам, зразумела ж, на кучоно. Мама тады толькі на пенсію выйшла, дома была — прыгатавала ўсё, на стол паставіла. Толькі еш. І брат бы-гэта з задавальненнем, але аднаму — сумна.

— Мама, — прасіць, — паабедка са мной.
— А я не гаюладна...
— Ну тады хоць пасядзі, га?
— Не. У мяне там кніжка цікавая.

Карацей, сышла яна, села чытаць, а кінуў, прабачце, патрындзечь ахвота:
— Ну вось, — уздымае (ды так, што ў зале чываць), — маці называец-ца... Кніжка даражэй, чым родная дачка!
— А прычым тут дачка? — устала з канапы мама.
— А ты во сядзь, раскажу.

Дэмаграфічная бяспека

У Беларусі за студзень—чэрвень гэтага года нарадзілася 49 989 дзяцей. Гэта на 8,8 працэн-та больш у параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года. Найбольшы прырост адзначаец-ца ў Гомельскай вобласці (10,9 працента) і ў Брэсцкай (10,7 працента). Прычым павышэнне нараджальнасці характэрна і для гарадской, і для сельскай місцовасці. Так, сярод гарадскога на-сельніцтва рэспублікі колькасць народжаных у першым паўгоддзі 2007 года ўзрасла на 9,8 пра-цента да аналагічнага мінулагадоўга перыяду, сярод сельскага — на 6,2 працента. Най-большы ўсплёск нараджальнасці адзначаецца ў гарадскіх пасяленнях Брэсцкай, Магілёўскай і Гомельскай абласцей — адпаведна 13,5, 13,4 і 11,9 працента. Скарацілася колькасць нова-народжаных у сельскіх пасяленнях Магілёўскай вобласці (на 2,9 працента).

Алена ПРУС, БЕЛТА.

Прышла яна на кучно, села за стол. І Астапа, як кажуць, панесла. Стаў заліваць, што хлопеч, з якім я тады сустракалася, ужо жанаты быў, аліменты плаціць на трай дзяцей, што да іх нараджэння ў турме сядзеў, за наркотыкі, што да сустрэчы са мной у адной бабуы жыві з першага пад’езда...

Карацей, чым далей, тым страшней: мама па валяр’янку ў аптэч-ку... Якое тут чытанне?

Да канца дня яна ні з кім не размаўляла, не вярэзала. А раніцай я наоугі яе ледзь пазнала: вочы ад бяссоння чырвоныя, твар учарныя, ногі трасуцца. Плача:

— Данушка мая! Ты ж такая маладзенькая... Няжю табе свет кліма на гэтым турэмшчыку, на разведжыці? Няжю ты любіш яго, такога?
— Каго? — пытаюся.
— Ну, Сяргея.
— А чаму ён турэмшчык?..
— Ну дык Колька ж казаў.

...Кольку вечарам я зрабіла цёмную і добра-такі ўсыпала. А маму дагэтуль шкада. Колькі, бедная, нерваў спаліла. З-за сынавай дурацы. Ды і мне сваім розумам хваліцца неяк не выпадае.

Н. В.

г. Маладзечна.

У адказе... За усё

— Божухна, энюу да некага хуткая? — уголас заўважыла я.
— Да Параскі, відаць, — падказала суседка. — Зусім яна занядужа-ла. Мусіць памрэ.

Шкада будзе бабку, — гаворым далей. — Яна ж тут за энцыкла-педыю: да сёмага калена ўсіх ведае. Да таго ж воск вы

ДЫЯЛОГ

Мікалай КВЯТКЕВІЧ, старшыня
Ашмянскага раённага Савета дэпутатаў:

«ДЗЯЛЕННЕ НА «ТВАЁ» І «МАЁ» ПЕРАШКАДЖАЕ СПРАВЕ»

Апошні раз была ў Ашмян-на гадзі тры таму. Сёлета, уначышы горад зноў, шчыра парадавалася відавочным пераменам — акултурным прыпынкам, адноўленым будынкам, заасфальтаваным вуліцам, добраўпарадкаванаму парку... Але горад — хоць і невалікі — і ёсць горад. У ім заўсёды віруе жыццё...

Пераважная ж частка жыхароў Ашмянскага раёна — высокія. Яны пражываюць у 335 населеных пунктах, размешчаных на тэрыторыі 10 сельсаветаў. У якой меры дайшлі да іх дабрабыт і цывілізацыя? Ці здольная сёння мясцовая ўлада забяспечыць людзям нормальныя ўмовы жыццяздзейнасці? Што ў гэтым накірунку зроблена, што робіцца і што яшчэ трэба будзе зрабіць — з гэтымі і іншымі пытаннямі звярнулася да старшыні Ашмянскага раённага Савета дэпутатаў Мікалая КВЯТКЕВІЧА.

— Пачнём, Мікалай Уладзіміравіч, з таго, што ваш раён — прыгранічны, да суседняй Літвы рукой падаць. А гэта, напэўна, не можа не адбіцца на спецыфіцы работы сельскага Саветаў, асабліва тых, чые тэрыторыі мяжуюць з тэрыторыяй іншай дзяржавы...

— Непасрэдна да дзяржаўнай мяжы прылягаюць тэрыторыі 4 нашых сельсаветаў. Але мы адраўнаваемся ад тых раёнаў Гродзеншчыны ці Брэстшчыны, дзе мяжа даўно ўсталявалася і людзі прывыклі да пагранічнага рэжыму. У нас усё пачынае. Шмат у каго з мясцовых жыхароў сваякі жывуць у Літве, і людзі прывыкліся хадзіць туды-сюды... Цяжка было першапачаткова змяніць гэту псіхалогію. Але пасля таго, як мы наладзілі ўзаемаадносіны з

прадстаўнікамі пагранвойскаў, стварылі раённы штаб садзейнічання гэтым падраздзяленням, праблемы былі зняты. Прыемна, што пагранічнікі самі працягваюць зацікаўленасць у наладжаным кантакце і работніцтвах з насельніцтвам. Вось у ліпені адбылося карговае пасаджэнне штаба з удзелам камандзіраў усіх пагранічных пастоў і старшынь прыгранічных сельскага Саветаў, дзе абмяркоўвалі пытанні работы з насельніцтвам. Дарэчы, гэты штаб узначальваў я.

Яшчэ адна рыса, характэрная для нашага раёна, — колькасць пераважна вясковага насельніцтва над гарадскім. Населеных пунктаў шмат, у тым ліку і хутароў, дзе пражывае ад 1 да 10 чалавек.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

МЯСТЭЧКА З ПЕРСПЕКТЫВАЙ

Старажытны Ракаў зараз у прамым сэнсе слова перажывае «другое нараджэнне» — апошнім часам месцічны абмяркоўваюць усё больш пазітыўныя навіны. Калі пажадаеце ўбачыць беларускае мястэчка, дзе захаваўся непаўторны гістарычны каларыт, то варт а'ехацца літаральна на дваццаць хвілін ад Мінска калыцавой. Ракаў па праву называюць «брамай» Валожыншчыны, а калісьці тут праходзіла самая сапраўдная мяжа. Такое размяшчэнне павінна было спрыяць развіццю населенага пункта, аднак у дадзеным выпадку абставіны склаліся не самым лепшым чынам...

Паводле афіцыйнай статыстыкі, у Ракаве прапісаны 2180 чалавек, а на самай справе гэтая лічба значна большая. Справа ў тым, што тутэйшыя мясціны карыстаюцца вялікай папулярнасцю сярод мінчан. Многія з іх набылі тут жыллё і штодня ездзяць на працу. Дабірацца да сталіцы вельмі зручна — траса добрая, таму на аўто без праблем дайчыш менш чым за паўгадзіны.

Здзіўляе насычанасць інфраструктуры: у Ракаве ёсць сярэдняя школа, дзіцячы садок, участковая балыніца, Дом культуры, нават уласная музычная школа і тры музеі. А таксама звыш двух дзесяткаў крамаў (у асноўным прыватнай формы ўласнасці). Такая акалічнасць становіцца зразумелай, калі ўгадаць той факт, што некалі ўся цэнтральная частка старажытнага мястэчка была забудавана крамкамі — мясцовыя жыхары заўсёды адраўнаваліся прадпрыемнасцю. Тутэйшы кірмаш збіраў вялікую колькасць людзей. Дарэчы, працу ён і цяпер — па пятніцах, суботах і нядзелях гандлёвыя рады ажываюць. Прычым, прывязджае сюды не толькі мясцовыя насельніцтва, а і жыхары з суседняй Гродзеншчыны. Сельскагаспадарчая прадукцыя і цяпер карыстаецца вялікім попытам. Яно і не даўна — толькі на тэрыторыі Ракаўскага сельсавета размешчаны 60 садаводчых таварыстваў.

Сярод прапісаных у Ракаве людзей амаль палова пенсіянеры. Аднак колькасць насельніцтва не змяншаецца, а наадварот — павялічваецца за кошт прыездных, якіх з кожным годам становіцца ўсё больш. «Свабоднай» нерухомасці ў Ракаве практычна не бывае — пакупнікі знаходзяцца імгненна. Ды і ўчасткі пад будаўніцтва прыватнага жылля не выдзяляюцца, паколькі літаральна ўся тэрыторыя вялікай вёскі знаходзіцца ў водаахоўнай зоне (праз Ракаў працякае рака Іслач). А ў чарзе на паліпшэнне жылльвых умоў стаяць 120 чалавек. Як вырашыць

проблему гэтых людзей? Зараз узводзіцца шматкватэрны трохпавярховы дом, а ў далейшым плануецца здаць у эксплуатацыю яшчэ два. Аднак магчымасцю для «галабальнага» будаўніцтва няма. Іншая справа, што вяскоўцы нарэшце дачакаліся «выгод цывілізацыі». Зараз у Ракаве адбываецца маштабная газыфікацыя: хоць і каштуе падключэнне нятанна (каля 2,5 міль рублёў), аднак людзі ахвотна выкарыстоўваюць гэтую магчымасць. Тым больш, што калі для пракладкі газаводу жыхары ствараюць адпаведны кааператыв, то кошт работ змяншаецца на 30 працэнтаў.

Сёлета Ракаў атрымае статус аграпрадка, а на правядзенне комплексу работ заплавана выдаткаваць 33 млрд рублёў, — адзначае старшыня Ракаўскага сельскага Савета Аляксандр Мякінка. — Сума значная, але ж і зрабіць мяркуецца шмат.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

проблему гэтых людзей? Зараз узводзіцца шматкватэрны трохпавярховы дом, а ў далейшым плануецца здаць у эксплуатацыю яшчэ два. Аднак магчымасцю для «галабальнага» будаўніцтва няма. Іншая справа, што вяскоўцы нарэшце дачакаліся «выгод цывілізацыі». Зараз у Ракаве адбываецца маштабная газыфікацыя: хоць і каштуе падключэнне нятанна (каля 2,5 міль рублёў), аднак людзі ахвотна выкарыстоўваюць гэтую магчымасць. Тым больш, што калі для пракладкі газаводу жыхары ствараюць адпаведны кааператыв, то кошт работ змяншаецца на 30 працэнтаў.

Сёлета Ракаў атрымае статус аграпрадка, а на правядзенне комплексу работ заплавана выдаткаваць 33 млрд рублёў, — адзначае старшыня Ракаўскага сельскага Савета Аляксандр Мякінка. — Сума значная, але ж і зрабіць мяркуецца шмат.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

«КРУГЛЫ СТОЛ» КАБ У КАШАЛКУ СЕЛЬСАВЕТАЎ «ЗВІНЕЛА»...

Той сход жыхароў вёскі Мілашэвічы старшыня Лельчыцкага раённага Савета дэпутатаў Анатоль Халыява называе стартавам. І я згодны з ім, бо зроблены быў першы крок у вялікай справе. Размова ідзе аб добраахвотных узносах вяскоўцаў, якія павінны папоўніць бюджэт мясцовага сельскага Савета.

Тэма ўзнікла на сходзе падчас абмеркавання Указа Прэзідэнта № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва». Да вяскоўцаў прыехалі прадстаўнікі райвыканкама і райсавета дэпутатаў, фінансавых органаў, устаноў аховы здароўя, гандлю і г.д., каб расказаць аб надзённых справах раёна і, вядома ж, паслухаць людзей, улічыць іх меркаванні.

Што ні кажы, а перамены ў вёсцы да лепшага відавочныя, і гэта нікому даказваць не трэба. Але дзяржава — не бяздонная бочка, яна не можа закрыць усе праблемы насельніцтва. Людзі і самі павінны паклапаціцца аб сабе — пачынаючы калодзеж, аднавіць агароджу каля дома, добраўпарадкаваць могілкі і г.д. Для гэтага нічога звышнатуральнага ад чалавека не патрабуецца, акрамя аднаго: добраахвотнага гадавага ўзносу ў суме паловы базавай велічыні.

У такім вольным напрамку развіццё перад вяскоўцамі свае думкі старшыня райсавета дэпутатаў Анатоль Халыява, старшыня Мілашэвіцкага сельскага Савета Галіна Гаўрылавец, настаўнік мясцовай школы Пётр Прыходзька, намеснік дырэктара лягаса Рыгор Яроміч і іншыя.

Для Мілашэвіч падобная прапанова, па сутнасці, была новай справай. Таму кіраўнікі раёна крэху хваліліся: як гэту наваць у гэтым народзе? Але пераважная большасць людзей усё зразумела, і сход прыняў адпаведнае рашэнне. Там жа быў абраны камітэт грамадскасці, які будзе вызначаць расходванне гэтых пазабюджэтных сродкаў па меры іх наступлення.

Прыкладаў папаўнення бюджэту пярвічнага звяна ўлады за кошт добраахвотных узносаў грамадзян, асабліва на вёсцы, на Гомельшчыне дастаткова. Гэта пацвердзілі ў сваіх выступленнях на вячэрнім пасяджэнні «круглага стала» ў Гомельскім раёне (на базе Яромінскага і Урчыцкага сельсаветаў) старшыня абласнога Савета дэпутатаў Валерый Сяліцкі і намеснік начальніка фінансавога Упраўлення аблвыканкама Васіль Козыраў. Галоўнай тэмай абмеркавання за «круглым сталом» стала ўмацаванне даходнай часткі бюджэту сельскіх Саветаў. Удзельнічалі ў сустрэчы старшыні раённых Саветаў дэпутатаў, прадстаўнікі фінансавых упраўленняў Гомельскага і Брэсцкага аблвыканкамаў, Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь, Галоўнага Упраўлення Міністэрства фінансаў па Гомельскай вобласці, дэпутаты абласнога Савета дэпутатаў (пастаянная камісія па эканоміцы, бюджэту, фінансах і камунальнай уласнасці).

Законам прагледжана ўключэнне ў склад мясцовага бюджэту сродкі ўсіх пазабюджэтных фондаў, якія ствараюцца мясцовымі Саветамі ў адпаведнасці з заканадаўствам. Яны, як правіла, накіроўваюцца на самыя неадкладныя сельскія патрэбы (добраўпарадкаванне, рамонт калодзежаў, водаправоду і г.д.). Дык вось, на сёлётных сходках людзі прагаласавалі за добраахвотны ўнёсак толькі ў Гомельскім, Рагачоўскім, Кармянскім і некаторых сельсаветах Светлагорскага раёна.

Гэтыя пазабюджэтыя фонды, утвораныя за кошт узносаў грамадзян, былі ўключаны ў бюджэты сельвыканкамаў. У цэлым за год тут плануецца атрымаць 224,7 міль рублёў, і па стану на 1 ліпеня было сабрано ўжо больш як 95 міль.

Для прыкладу, які прыводзіцца на пасяджэнні «круглага стала»: грошы, сабраныя ў Гомельскім раёне летась, пайшлі на тахаабслугованне і аплату вулічнага асвятлення, уборку несанкцыянаваных звалак, добраўпарадкаванне тэрыторыі агульнага карыстання, тэхнічнае абслугованне калодзежаў, рамонт дарог і вуліц, правядзенне сацыяльна-культурных мерапрыемстваў, аказанне дапамогі школам, клубам і г.д.

Каму ад гэтага дрэнна? Нікому. Многія цікавіліся, ці не «цягне» такое ноў-хау на вядомае ўжо ўсім самаабкладанне? Не, не цягне. Бо пры самаабкладанні (якое сёння забаронена) мясцовыя Саветы самі ўстаўляюцца на сваёй тэрыторыі дадатковыя падаткі, якія з'яўляюцца абавязковымі. А рашэнні аб добраахвотных узносах ці ахвяраваннях грамадзян прымаюцца на агульных сходках. Калі ж людзі прагаласуюць супраць, ніхто іх прымушаць «здаваць грошы» не будзе. Але ж кожны чалавек павінен зразумець, што ўжо скончыўся час, калі староста вёскі ці нават сам старшыня сельскага Савета выходзіў на вуліцу з касой, каб знішчыць пустазелле вакол хаты вяскоўца.

Падчас «круглага стала» падкрэслівалася, што напаяўняльнасць бюджэту з'яўляецца адной з важных функцый органаў ўлады на месцах. І тут трэба смела ісці на эксперымент пры адным, праўда, патрабаванні: не парушаючы закон. Прычым, слова «напаяўняльнасць» зусім не азначае толькі адну «здабычу» грошай. Гэта і іх эканомія.

Напрыклад, балючае пытанне — вулічнае асвятленне, за якое адказваюць сельвыканкамы. На набыццё электралімпачак, якія маюць уласцівы перагароджы, грошай патрэбна нямнога. А вось на замену іх — шмат. Робіць гэта раённыя электрасеткі, за што і выстаўляюць рахункі ў 50—60 тыс. рублёў. Дык чаму б Саветам, на тэрыторыі якіх знаходзяцца розныя прадпрыемствы, не падумаць над тым, каб замест электралімпачак рабілі мясцовыя электрыкі, якія маюць спецыяльны дыплом ці пасведчанне? На спелі і пытанне пры начным асвятленні вуліц замест фотарэле выкарыстоўваць рэле часу.

Прагучалі на «круглым сталом» прапановы зацвердзіць у заканадаўчым парадку некаторыя палажэнні. Напрыклад, у памянёнай вышэй сельсаветах Гомельскага раёна шмат людзей займаецца садаводствам і агародніцтвам, прычым, яўна ў камерцыйных мэтах. Асобныя з іх маюць з гэтага даходы да 5 тыс. долараў у год. Уладальнікам такіх гаспадарак сельвыканкамы выдаюць даведкі, прычым бясплатна. А чаму б не браць з іх аплату ў памеры, скажам, паловы базавай велічыні? (У адрозненне ад выдачы звычайных даведкаў.)

Або яшчэ. Пераважная колькасць вясковага насельніцтва ўсё жыццё працавала ў сельскагаспадарчых арганізацыях, калгасах ці саўгасах. Зараз апошнія ператвораны ў КСУПы ці СВК. Было б мэтазодна ўнесці ў іх статыты дапаўнення, якія б дачыталі ўдзелу гэтых прадпрыемстваў у важных для мясцовага насельніцтва справах — такіх, як добраўпарадкаванне, уборка снегу, ліквідацыя наступстваў аварыяў і г.д.

За ўдзел у аўкцыёнах з арганізацыі ці грамадзян таксама можна патрабаваць пэўную суму. Дарэчы, так робіцца ў Брэсцкай вобласці, адкуль для перадачы гамячланам вопыту на «круглы стол» быў запрошаны намеснік начальніка фінансавога Упраўлення аблвыканкама Дзмітрый Гарадзецкі. Ён расказаў, што да выхаду Указа № 21 кожны раён па-свойму падыходзіў да фінансавання ўстаноў і арганізацый сацыяльнай сферы. Пасля з'яўлення гэтага дакумента былі прыняты рашэнні аб перадачы сацыяльнай сферы — на баланс раённых аддзелаў культуры, аховы здароўя, адукацыі. Што гэта дало? Увесь аб'ём бюджэту пярвічнага ўзроўню скараціўся з 1,5 працэнта абласнога бюджэту да 1 працэнта.

Сёння асобныя сельсаветы больш актыўна пачалі займацца прыёмам малака з прыватнага сектара і здачай яе на перапрацоўку, што асабліва характэрна для Іванаўскага і Пружанскага раёнаў. У іншых раёнах гэта не атрымаецца, бо для рэалізацыі задуманага няма адпаведных умоў. Затое там, дзе на тэрыторыі сельсаветаў маюцца міні-рынкі, з гандлярмі бярэцца плата за прадастаўленне леткаў, кіёскаў і г.д. У Брэсцкай вобласці прымяняецца і такі метад: калі адна частка агароджы каля дамоў вяскоўцаў аплачваецца за кошт бюджэтных грошай, то другая — за кошт саміх грамадзян. Дарэчы, Дзмітрый Гарадзецкі кажа, што ўспыт чатырох раёнаў Гомельшчыны, дзе бюджэты сельсаветаў папаўняюцца за кошт добраахвотных узносаў і ахвяраванняў грамадзян.

Словам, размова за «круглым сталом» аказалася карыснай, хоць нейкіх універсальных падыходаў да напаяўняльнасці бюджэту пярвічнага ўзроўню знойдзена не было. І гэта зразумела, бо ў кожнага раёна — свае адметнасці...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

СВЯТАР СТАЎ ГАНАРОВЫМ ГРАМАДЗЯНІНАМ БРЭСТА

Сесія Брэсцкага гарадскога Савета прыняла рашэнне аб прысваенні звання ганаровага грамадзяніна Брэста настаяцеля Свята-Уваскрэсенскага храма Яўгена Парфенюка.

У жніўні споўнілася 60 гадоў пастырскай службе айца Яўгена. Пад яго кіраўніцтвам і з яго ўдзелам у горадзе над Бугам у 90-х гадах пабудавана царква. Як сказаў старшыня гарадскога Савета Геннадзь Масько падчас уручэння чырвонай стужкі і адпаведных дакументаў, Свята-Уваскрэсенскі храм — не толькі культура-гістарычны помнік, але і помнік яго настаяцелю.

У гэты ж дзень мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт уласна ўзнагародзіў брэсцкага святара ордэнам Крыжа Еўфрасінні Полацкай. Узнагароду атрымала і жонка айца Яўгена — матушка Маргарыта. Ёй уручылі ордэн Еўфрасінні Полацкай. На ўсе віншаванні і праяўленую пашану 85-гадовай бацьшча адказаў яракі, пранікнёнай прамовай без усялякіх запінак і паперак. Ён сказаў, што гатовы і далей служыць людзям і праваслаўнай Царкве.

ВАЙНА НАПАМІНАЕ ПРА СЯБЕ

У цэнтры Бярозы ў час рэканструкцыі старадаўняга парка былі знойдзены астанкі прыкладна дзесяці чалавек.

Побач раскапалі таксама напалову спаранхелія боты, шланг ад процьгаза, патроны ды вінтоўкі, гранату. Па папярэднім меркаванні спецыялістаў, гэта астанкі савецкіх воінаў. Будучы праведзены неабходныя даследаванні, і астанкі перапахаваныя ў брацкай магіле воінаў, якія загінулі пры вызваленні Бярозы.

Яна СВЕТАВА.

ОТКРЫТЫЙ ФОРУМ

Хотя первое время в Брестском районе возникло много вопросов по реализации Указа, которые нужно было срочно решать. Учреждения медицины (ФАПы), культуры (сельские Дома культуры, клубы, библиотеки, детские школы искусств, Дома социальных услуг), базовые школы находились на балансе сельисполкомов — а это более 50 специалистов в каждом сельсовете, деятельность которых организовывал непосредственно председатель Совета. И следует отметить, что все эти вопросы решались четко и оперативно. Перед нами стояла задача, не ухудшив работу системы, провести реорганизацию, передав все эти функции специализированным районным службам и отделам. Началу было много скептиков, но на сегодняшний день жизнь показывает правильность принятого решения. Ведь председатель сельского Совета мы должны по максимуму разгрузить от выполнения не свойственных ему функций и дать возможность работать непосредственно с населением.

В этом году в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь № 255 «О некоторых вопросах административно-территориальной реорганизации г. Бреста и Брестского района» нам необходимо передать 11 сельских населенных пунктов в черту города Бреста. При передаче городских служб были очень удивлены, что функции таких предприятий, как КУП «Брестзеленстрой», КУП «Коммунальнички», КУП «Брестское спецпредприятие», КУП «Брестсовет», КУП «Брестское ДЭП», в сельской местности выполняются одним человеком, то есть председателем сельского Совета. А ведь по площади отдельные сельсоветы больше некоторых городов, не говоря уже о том, что на территории района 48 тысяч садоводческих участков, на которые выезжает более 100 тыс. городского населения, и их проблемы также ложатся на сельские Советы. На сегодняшний день, по нашему мнению, такие работы, как уличное освещение, дорожное обслуживание, содержание клдбищ должны возлагаться на специализированные предприятия. Особенно вопросы, касающиеся улично-

ПОД ОСТРЫМ УГЛОМ

го освещения. Ведь все электросети находятся на балансе соответствующих РЭС. А что касается учета потребляемой электроэнергии, ремонта приборов учета, светильников, замены перегоревших ламп — это все функции сельского Совета. А поскольку в сельисполкоме нет специалиста, который мог бы квалифицированно работать по этим вопросам, то все вышестоящий сам председатель (не имея допуска и соответствующей подготовки к работам с оборудованием повышенной опасности). Он снимает показания счетчика (а в среднем их по сельсовету около 30), проверяет работу приборов учета, подвергается при этом большому риску. И все это в целях экономии, так как председатель сельского Совета подсчитает каждый киловатт, каждую копейку, а специализированному предприятию все равно, сколько будет потрачено электроэнергии. Парадокс?

Что касается дорог, здесь тоже есть свои проблемы. В статье 14 Закона Республики Беларусь «Об автомобильных дорогах и дорожной деятельности» говорится, что к местным дорогам относятся «дороги... административных центров сельсоветов между собой, сельских населенных пунктов (в том числе дороги, проходящие по территории этих населенных пунктов) с автомобильными дорогами общего пользования; районов индивидуального жилищного строительства, расположенных в сельской местности (включая основные проезды по данным районам), и садоводческих товариществ с автомобильными дорогами общего пользования». А что же на практике? Дошел грейдер до первого деревенского забора — и все? Также обстоит дело и с очисткой дорог от снега.

На мой взгляд, следовало бы

Разгрузить Советы от несвойственных функций

Указ Президента Республики Беларусь от 12 января 2007 г. № 21 «О повышении роли органов местного управления и самоуправления в решении вопросов жизнеобеспечения населения» стал первым документом, который пришлось изучать депутатам местных Советов депутатов 25 созыва, собравшимся на организационные сессии после выборов 14 января 2007 года. Указ № 21 и утверждение им Положения о председателе сельского, поселкового исполнительного комитета своевременны, актуальны, затрагивают широкий спектр деятельности органов местного управления и самоуправления.

вопроса реформировать сложившуюся систему жилищно-коммунального хозяйства на селе. Сегодня же в каждом сельсовете функционирует цех ЖКХ, но работа их неэффективна. Не проявляются заинтересованность и инициатива зарабатывать деньги, в том числе и на услугах населению, так как у цехов нет своих счетов и финансируются они через центр районного ЖКХ. Положительным примером здесь может служить КУРЭП «Лышчицкое ЖКХ», благодаря работе которого в Лышчицком сельском Совете таких проблем, как в других сельсоветах, по оказанию услуг населению, уличному освещению, обслуживанию дорог практически не возникает. Но весь вопрос в том, что это предприятие единственное и выпало из централизованной построенной системы ЖКХ. Вот потому мы считаем, что необходимо в корень реформировать службу ЖКХ на селе, чтобы цеха в сельских Советах имели собственные счета, зарабатывали и тратили средства на развитие предприятия и все вопросы решали через органы местного управления и самоуправления.

Чтобы поднять статус председателя сельского Совета, надо сделать его независимым от хозяйственных структур. Сегодня он часто выступает в

роли просителя. Хорошо, если есть взаимопонимание, а если нет — сложилось отношение между руководителями? По этому вопросу сегодня мы имеем так много жалоб и обращений в вышестоящие инстанции. Очень важно определить, что действительно нуждается в помощи, но в силу своей воспитанности и скромности не обращается в инстанции, а не решать все вопросы «штатных писак, выбивал, жалобничков», ведь многие из них открыто говорят: «Я знаю, что вы не обязаны решать этот вопрос, но прошу сделать для меня все, что я хочу, чем отписываться в вышестоящие инстанции, потому что я буду жаловаться дальше». И в этих вопросах председателю сельского Совета мы должны доверять на сто процентов, ведь он знает в лицо каждого сельского жителя, знает, кто на чем способен, законным или нелегальным образом требует помощи и внимания к себе.

Жизнь всегда и во все вносит свои коррективы. Нам необходимо постоянно совершенствоваться, искать выходы из сложных ситуаций, не боясь ошибиться.

Александр СОЛОНЕВИЧ, председатель Брестского районного Совета депутатов.

Крыж на зоры

Выпуск № 20 (33)

АНЕМИЯ — ХВАРОБА, ЯКУЮ НЕ ЗАЎВАЖАЮЦЬ

Да гэтай хваробы вельмі часта ставяцца як да насмарку. Штогосьці нахлал таго: лячыць — прайдзе, не лячыць — таксама прайдзе. Насамрэч гэта не так.

Анемія (даслоўна перакладаецца «без крыві»), або малакроўе — зніжэнне ўзроўню гемабліну, што часта суправаджаецца змяншэннем колькасці эрытрацытаў. Нармальнае значэнне гемабліну: для жанчын — не ніжэй за 120 г/л, для мужчын — не ніжэй за 110 г/л, для дзяцей — не ніжэй за 130 г/л.

Як правіла, анемія — не самастойнае захворванне, а вынік акаго-небудзь іншага расстройтва арганізма. Да 80 працэнтаў усіх анемій унікаюць 3-за дэфіцыту жалеза. Недахоп гэтага важнага элемента прыводзіць да парушэння сінтэзы гемабліну, асноўная функцыя якога — перанос кіслароду. Пры гэтым нараджаецца кіслароднае галаднае арганізм і тканак, у выніку развіваецца іх дыстрафія і яны не здольны працаваць у поўную сілу. Наступствы такіх непаладаў у арганізме вельмі сур'ёзныя і разнастайныя, таму і сімптомаў у малакроўі доволі шмат. Такім чынам, калі ў вас:

- часта кружыцца галава, шуміць у вухах, перад вачамі мільгаюць чорныя мушкі;
  - з'явілася аддышка, перыядычна парухаецца рытм сардэчна-скарачэння;
  - пазноці сталі ломкія, слабяць; дрэнна растуць і выпадаюць валасы;
  - заўсёды вельмі сухая бледная скура, якая паставана лущыцца, а ў кутках роту з'яўляюцца трэшчыны;
  - «гарыць» язык, змяняюся смак (жончаца есці зубную пасту, попел, мел і г.д.), з'явілася цяга да некаторых пахуў (ацэтон, бензін); стала цяжка глытаць сухую або цвёрдую ежу;
  - тэж, у высокай ступенню верагоднасці можна сцвярджаць, што жалеза вам яўна не хапае.
- Прычыны жалезадэфіцыйнай анеміі (ЖДА):**
- недастатковае паступленне жалеза з ежай, у тым ліку дыета;
  - павышэнне патрэбы ў жалезе: рост, напружкі, менструацыі, цяжарнасць, лактацыя;
  - парушэнне ўсмоктвання жалеза: хранічны гастрыт, энтарыт, выдаленне часткі кішчэніка або страўніка і інш.;
  - хранічныя страты крыві: язва, пухліны, гемарой, інфекцыі, камяні ў нырках, крывацёкі з носа, дзёснаў;
  - гарманальныя парушэнні або прыём гарманальных прэпаратаў;
  - частая здача крыві (донарства).
- Ежа — асноўная крыніца жалеза.** Таму для прафілактыкі анеміі рацыён трэба абгаціць прадуктамі, якія, акрамя жалеза, змяшчаюць і рэчывы, неабходныя для яго засваення (гарбуз і яго семечкі, булба, баклажаны, кабачкі, капуста, кукуруза, бурякі, пятаўска, цыбуля, часнок, кроп, шпінат, грэчка, кукут, бабовыя, агрэс, вінаград, залёныя яблыкі, дыня, абляпіка, сушафрукты, курага, рызнік, фісташкі, какава, яйкі, грыбы, мяса птушкі, рыба, печаны). А вось ужыванне тлушчаў, малака і мучных вырабаў трэба абмежаваць.

Што рабіць, калі, нягледзячы на прафілактыку, сімптомы хваробы ў наяўнасці. Лічынне прызначаецца зыходзячы з прычыны ўзнікнення анеміі. Напрыклад, калі гэта крывацёк — трэба спыніць яго. Калі гэта іншая захворванне, якая выклікала анемію, то лечыць непасрэдна іх. Звычайна для лячэння ЖДА выкарыстоўваюцца прэпараты жалеза. Калі пацыент дрэнна іх пераносіць (могучы ўзнікчаць болю ў жываце, мляоснасць), прымаць трэба падчас яды або адрозна па перапынках, даводзячы прымаць лекі некалькі месяцаў, часам з перапынкамі.

Калі ж такія перспектывы вас не прыаблівае, паспрабуйце народныя сродкі:

- змяшчыце па сталовай ложцы лісця крапівы, кораня дзюмухаў, цуква, кветак крывяўніку, заліце шклянкі кіпеню, настойвайце 3 гадзіны, працадзіце, піце па 1/4 шклянкі за 20 хвілін да яды на працягу двух месяцаў;
- вазьміце па сталовай ложцы лісця крапівы і бярозы, заліце сумь 1,5 шклянкі кіпеню, настойвайце гадзіну, працадзіце, дабавіце 1/2 шклянкі бурчанага соку, піце па 1/2 шклянкі за 20 хвілін да яды на працягу 8 тыдняў;
- 1 ст. ложку травы крывяўніку і 3 ст. ложки травы палыну заліце шклянкі кіпеню, настойвайце 30 хвілін, працадзіце, піце па 1 ст. ложцы за 20 хвілін да яды;
- змяшчыце сок чорных паручка, чырвонай рабіны, суніцу ў роўнай прапорцыі, піце па паўшклянкі 2 разы на дзень;
- з'ядзіце кожны дзень сталовую ложку часнуку, зваранага з мёдам;
- 1 ст. ложку сушаных пладоў шыпшыны заліце шклянкі кіпеню і настойвайце ў тэрмаце 8—10 гадзін, піце каў чай тры разы на дзень пасля яды;
- вазьміце па 1 ст. ложцы пладоў м'яну і каранёў аеру, заліце шклянкі кіпеню, настойвайце 20 хвілін, працадзіце, прымайце па 1 ст. ложцы за 20 хвілін да яды на працягу месяца.

ДЗЯЖУРСТВЫ НА «ГАРАЧАЙ» ЛІНІІ УПРАВЛЕННЯ АХОВЫ ЗДАРОВАЯ МІНАБЛЫКАНКАМІ (017) 220-20-25

4 верасня 9.00—12.00 — намеснік галоўнага ўрача Мінскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы Ігар Віктаравіч ЛАЗАРЧЫК.

14.00—17.00 — галоўны ўрач Мінскага абласнога проці-туберкулёзнага дыспансэра Андрэй Пятровіч МІЦЬКО.

11 верасня 9.00—12.00 — загадчык арганізацыйна-метадычнага, кансультацыйнага аддзела Мінскага абласнога наркалагічнага дыспансэра Вячаслаў Уладзіміравіч САЛАДУХА.

14.00—17.00 — загадчык арганізацыйна-метадычнага Мінскага абласнога скурна-венералагічнага дыспансэра Вячаслаў Іванавіч РОСЛІК.

18 верасня 9.00—12.00 — загадчык арганізацыйна-метадычнага аддзела Мінскага абласнога псіх-неўралагічнага дыспансэра Канстанцін Міхайлавіч МІНКЕВІЧ.

14.00—17.00 — старшыня Мінскай абласной МРЭК Валерыі Васільевы ІЛЬШЭВІЧ.

25 верасня 9.00—12.00 — намеснік галоўнага ўрача Мінскай абласной клінічнай бальніцы Валянціна Вацлававіч КУРСЕВІЧ.

14.00—17.00 — галоўны спецыяліст па медыка-сацыяльнай экспертызе і рэабілітацыі ўпраўлення аховы здароўя Мінаблвыканкама Леаніда Леанардаўна ВЫСОЦКАЯ.

ІДЗІЦЕ ВЫ Ў ЛАЗІНУ. НА КОЛАХ

Усё там будзе: парылка-саўна, душ, лакай адпачынку. Адрозненне ад звычайнай лазні, можа сказаць адно: яна на колках і, вядома ж, меншай умяшчальнасці, бо разлічана на абслугоўванне 30 чалавек у дзень. Першая такая лазнявагон з'явілася ў Лоеўскім раёне ў вёсцы Левашы, пазней яна з'явілася ў тых аграгарадках, дзе будавалі звычайныя лазні эканамічна неэтазагодна, і там, дзе лаязны зусім няма.

Падрыхтавала **Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.** Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

5 НАЙБОЛЬШ РАСПАСЬЮДЖАНЫХ ПАМЫЛКОВЫХ МЕРКАВАННЯЎ ПРА «ЖАЛЕЗА»	
Памылковае меркаванне	На самой справе
Анемія з'яўляецца толькі пры в'ялікай страце крыві або вельмі дрэнным харчаванні	Анемія можа развівацца ў выніку дастаткова невялікай, але пастаяннага страты крыві (кватаччаснасць дзёснаў, гемарой і г.д.), незбалансаванага харчавання (недахоп мяса) і (або) павышанай патрэбы ў жалезе (напрыклад, падчас цяжарнасці).
Дыяпамагой правільнай дыеты можна павысіць гемабліну і папярэдзіць развіццё ЖДА	На жаль, папоўніць дэфіцыт жалеза з дыяпамагой толькі адной дыеты немагчыма. Усмоктванне жалеза з харчовых прадуктаў абмежаванае: не больш як 2,5 мг у суткі нават пры збалансаваным рацыёне і абгаціненні дыеты «правільнымі прадуктамі» з высокім утрыманнем жалеза
Больш за ўсё жалеза змяшчаецца ў яблыках, гранатах і чырвоным віне.	Мае значэнне не толькі колькасць жалеза ў прадукце, але і яго форма. Так з'явіцца «гемавае жалеза» (гем-«асноўнае гемабліну»), якое змяшчаецца ў мясе, усмоктванне значна лепш. Таму больш за ўсё жалеза можна атрымаць з мяса (асабліва з цялятчыні і ялавічыны), а не з фруктаў і віна!
У полівітамінных прэпаратах з мікраэлементамі змяшчаецца дастаткова колькасць жалеза	Полівітамінны ўтрымліваюць вельмі мала жалеза, бо яны прызначаны для прафілактыкі «запарграмаванага на будучыню» дэфіцыту жалеза (напрыклад, у цяжарных). Існуюць спецыяльныя створаныя прэпараты са складанай будовай і высокім утрыманнем жалеза
Калі гемабліну нармальны, прэпараты жалеза прымаць не трэба	Існуе некалькі стадыяў дэфіцыту жалеза. Ніжэй ўзровень гемабліну з'яўляецца аднаквой апошняй стадыяй — анемія. На пачатковых стадыях запасы жалеза зніжаныя, а ўзровень гемабліну нармальны. Таму ў шэрагу выпадкаў прыём прэпаратаў жалеза пры нармальным узроўні гемабліну аб'яўдаюць і неабходны. Галоўнае — выконваць рэкамендацыі ўрача!

Рэзкія перапады надвор'я могуць негатыўна ўплываць на здароўе людзей

Пасля анамальнай зімы ў Беларусі ўстанавілася адносна халаднаватае надвор'е. Такія рэзкія перапады могуць дрэнна ўплываць на здароўе людзей, — адзначыла ў гутарцы з карэспандэнтам БЕЛТА галоўны тэрэпэўт Міністэрства аховы здароўя Алена Лапцэва.

Спецыяліст патлумачыла, што змяненне надвор'я — гэта, перш за ўсё, перапад атмасфернага ціску і, як вынік, нязвычайна высокі арэтарыяльны ціск. У такіх дні неабходна быць вельмі ўважлівымі да свайго здароўя. У першую чаргу гэта датычыць людзей з сардэчна-сасудзістымі і хранічнымі захворваннямі, пажылых, а таксама пацыентаў, якія перанеслі розныя хваробы ў вострай форме. «Хоць у дадзеным выпадку пахаладанне павіна ўспрымацца дабратворна — спёка, якая стаяла да гэтага, была больш небяспечнай», — лічыць Алена Лапцэва. Тым не менш, пакуль надвор'е не стабілізуецца канчаткова, усім беларусам, якія трапляюць у вышэйпералічаныя катэгорыі, варта дакладна прытрымлівацца рэкамендацый ўрачоў.

У прыватнасці, гіпертанікі павінны рэгулярна вымяраць арэтарыяльны ціск, а людзям, якія пакутуюць ад хранічных захворванняў, выходзячы з дому, рэкамендуецца браць з сабой неабходныя лекі, што палягчаюць іх стан. Акрамя таго, паводле слоў галоўнага тэрэпэўта Мінздрава, пацыентам, якія напярэдадні перанеслі якія-небудзь хваробы ў вострай форме, напрыклад, пнеўманію, каб пазбегнуць новых праблем са здароўем, лепш засцерагацца ад скразнякоў і пераахладжэння.

НЕЗВЫЧАЙНЫ ВОДПУСК ПАЛЬЯНСКІХ УРАЧОЎ

Незвычайны ён таму, што яны, муж і жонка, стаматолагі з горада Турнына Марыя і Антанела Замарыола, вырашылі правесці яго ў Калінкавічах. Прычым за работай. У раённай стаматалагічнай паліклініцы яны ажыццяўлялі прыём дзяцей, у час якога абследавалі і палячылі зубы 285 хлапчукам і дзяўчынкам ад 5 да 12 гадоў не толькі з райцэнтра, але і з навакольных вёсак. Прычым дзяцей адтуль яны дастаўлялі на ўласным транспарце. Праект гэты, аказваецца, вельмі дарагі — 81 500 еўра, і яго ажыццяўляе асацыяцыя валанцёраў камітэта «Джыратонда». Грошы збіраліся ў некалькіх абласцях Італіі. На апісаным вышэй ён не заканчваецца. Замарыола прыедучу ў Калінкавічы сёлета ў кастрычніку. Дзякуй ім вялікі за дыяпамогу.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Небяспэка АТРУЦІЛЫХ СУРАГАТАМІ АЛКАГОЛЮ

У рэанімацыйным аддзяленні бальніцы станцыі Орша ў выніку атручвання суратагам алкаголю памёр 37-гадовы беспрацоўны. Ён знаходзіўся ў медыцынскай установе прыкладна два тыдні.

А ў Полацку ад атручвання суратагам алкаголю ў рэанімацыйным аддзяленні бальніцы памёр 51-гадовы бяздомны. Яго цела знайшлі на вуліцы. Другому бяздомнаму пашанцавала больш. Яго змясцілі з аналагічным дыягназам на нефралагічнае аддзяленне.

Аляксандр ПУХАНСКІ.

У першы клас Віцебскай СШ № 45 пойдучы 1 верасня сёстры-блізняты Валья і Маша БАГАМОЛАВЫ.

Фота Аліксандра ХІТРОК, БЕЛТА.

Урач папярэджвае У пачатку восені павялічваецца колькасць пацыентаў-дачнікаў з інфарктам міякарда

Для ўсіх садаводаў-аматараў наступае гарачая пара — час збору ўраджаю, вырашчанага за лета на дачных участках. Як лічыць беларускія медыкі, у гэтыя дні магчымае павелічэнне колькасці пажылых пацыентаў з інфарктам міякарда.

Падчас гутаркі з карэспандэнтам Белта загадчык лабараторыі неадкладнай і інтэрвенцыйнай кардыялогіі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра «Кардыялогія» Леанід ПАЛАНЕЦКІ расказаў, што фізічныя перагрузкі з'яўляюцца вельмі вялікім стрэсам для арганізма чалавека незалежна ад узросту і могуць выклікаць інфаркт міякарда. Вядомы выпадкі, калі апошні літаральна «валіў» з ног маладых людзей 17—20 гадоў, якія дзеля перамогі ў спрэчках зрушвалі з месца, напрыклад, цяжкія прамысловыя станкі.

У разгар дачнай гарачай пары перагружаюць сябе ў асноўны пажылыя людзі, якім больш за 60 гадоў. «Улюблёныя ў сваю дачу, яны з энтузіязмам збіраюць ураджай, спяшаюцца падрыхтаваць свой участак да наступнага сезона і забываюцца аб праблемах са здароўем, перастаюць кантраляваць ціск, прымаць лякарствы, у выніку чаго могуць папасці да нас у рэанімацыю», — адзначаў суразмоўца.

Разам з тым, паводле яго слоў, нягледзячы на павелічэнне ў пачатку восені колькасці пацыентаў-дачнікаў, агульная колькасць выпадкаў інфаркту міякарда застаецца прыкладна аднолькавай на працягу ўсіх чатырох сезонаў. Штогод у рэанімацыю РНПЦ «Кардыялогія» паступае каля 400 такіх пацыентаў. Колькасць лятальных выпадкаў сярод іх знаходзіцца на ўзроўні еўрапейскіх паказчыкаў — 7—9 працэнтаў.

Леанід Паланецкі адзначаў, што інфаркт міякарда з'яўляецца «дамінантай неадкладнай хірургіі» і ў значнай ступені вызначае узровень смяротнасці ад сардэчна-сасудзістых захворванняў. Найбольшай рызыкай падвержаны мужчыны ва ўзросце 50—60 гадоў і жанчыны 60—65 гадоў. Аднак паступова інфаркт як сярод адных, так і сярод другіх «маладзее».

Для эфектыўнай прафілактыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў і іх ускладненняў медыкі рэкамендуюць кантраляваць арэтарыяльны ціск і ўзровень халестэрыну ў крыві, правільна харчавацца, разумна «нагружаць» сябе фізічнымі практыкаваннямі, не курыць, пазбягаць працяглых стрэсаў.

Ігар БРОЎКА: «ДЗЯРЖАЎНЫ ПАКЕТ МЕДЫЦЫНСКАЙ ДАПАМОГІ ЗАСТАЕЦА НЯЗМЕННЫМ»

У медыцынскай галіне адбываюцца па-сапраўднаму кардынальныя змены, скіраваныя на тое, каб вывесці гэты жыццёва неабходны сэрвіс на сучасны ўзровень. Па многіх пазіцыях удалося дасягнуць мяржывых вынікаў, нездарма ж па ацэнках замежных экспертаў аічынная мадэль сістэмы аховы здароўя была прызнана аптымальнай. Аднак якой пры гэтым застаецца якасць медыцынскага абслугоўвання, як абаронныя правы пацыентаў, у чым асноўная прычына вялікіх з'яўленняў у медыцынскай дапамогі Ігар Броўка.

Фота БЕЛТА.

«Нарматыўны лепшы, чым у Швецыі»

— Якасць, даступнасць, своечасовасць — канцэптуальныя патрабаванні для належнай арганізацыі медыцынскай дапамогі. Яны дзейнічалі яшчэ ў савецкія часы, захоўваюцца і зараз. Названыя прычыны не страцілі сваёй актуальнасці, яны знайшлі адлюстраванне ў нарматыўнай базе — у законе «Аб ахове здароўя», які дзейнічае цяпер, а таксама ў новай рэдакцыі адпаведнага закона (была прынята парламентам яшчэ ў першым чытанні). Гэта фундаментальныя накірункі развіцця ўсёй сістэмы ўвогуле. Пераўтварэнні, якія адбываюцца апошнім часам, скіраваны менавіта на паліпашчэнне якасці і павелічэнне даступнасці медыцынскіх паслуг. Менавіта з такога пункту гледжання і разглядаецца развіццё ў вёсцы агульнаўрачобнай практыкі. У бліжэйшыя два гады ў Беларусі медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі ўсе ўрачы, якія працуюць у амбулаторных, прайдуць неабходную перападрыхтоўку.

У нас існуе нарматыў (1 урач агульнай практыкі на 1,3 тыс. жыхароў), які поўнаасцю выконваецца. Дарчы, беларускі стандарт лепшы, чым, напрыклад, у Швецыі (там агульнаўрачобная практыка развіваецца на працягу 20 гадоў), дзе 1 урач абслугоўвае 1,5 тыс. чалавек. Для ўсёй такой формы абслугоўвання найбольш прыкладна, калі раней той жа тэрэпэўт вёў толькі выключна свой накірунак, то цяпер ён можа дапамагчы і вырашыць шэраг іншых пытанняў. Гэта мае станоўчы вынік: аналіз дзейнасці амбулаторнай, апрацоўваюць на прычыну агульнаўрачобнай практыкі, сведчыць аб тым, што значна змяняецца колькасць выклікаў «хуткай дапамогі». Самае галоўнае, што ўрач у дадзеным выпадку з'яўляецца шматпрофільным спецыялістам. Да таго ж ён вядзе канкрэтнага чалавека, сям'ю, суправаджае іх на працягу доўгага часу. Гэта паліпашчае даступнасць і якасць медыцынскай дапамогі. З іншага боку, агульнаўрачобная практыка не мае патрэбнага эфекту ў вялікіх і сярэдніх гарадах (на

ця аб аічынных установах (з укаваннем адраса, метадаў і спосабаў лячэння) апублікавана на афіцыйным сайце міністэрства.

«Сэрвіс — на якасна новым узроўні»

— Як ацэньваецца за мяжой узровень нашых спецыялізаваных рэспубліканскіх цэнтраў?

— Асобныя з рэспубліканскіх цэнтраў з'яўляюцца лідарамі ў сваёй галіне. Напрыклад, РНПЦ дзіцячай гематалогіі і анкалогіі па сваіх магчымасцях і паказчыках (такіх, як выжываемасць, вылучэнне) займае другое месца ў Еўропе. Так што ўзровень вельмі высокі. Мы прымаем пацыентаў 3-за мяжы (зразумела, не ва ўрон сваім хворым). Акрамя ўсяго іншага гэта дазваляе заробляць даду на значны пазабоджотныя сродкі — напрыклад, за мінулы год такім чынам было атрымана больш чым 1 млн долараў.

— Сістэма рэспубліканскіх цэнтраў створана поўнаасцю?

— Засталося стварыць адну з самых складаных і высокатэхналагічных устаноў — рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр транспланцый арганіў і тканак. Планаецца, што ён пачне працаваць у 2009—2010 гадах на базе дзевяці клінічнай сталічнай бальніцы. Ужо ўдасканалена адпаведная заканадаўчая база, быў перагледзаны закон «Аб трансплантцыі». Існавалі і аб'ектыўныя цяжкасці, 3-за якіх летас было правядзена толькі 20 трансплантцыйных нрыкі, затое сёлета — ужо 25. Патрэба тут вялікая — у чарзе больш чым 250 хворых.

— Развіццё высокатэхналагічных метадаў лячэння, інтэнсіфікацыя лячэбнага працэсу — важнейшыя накірункі пераўтварэння ў галіне аховы здароўя. Практычна ў поўным памеры удалося стварыць рэспубліканскі ўзровень акадэмічна спецыялізаванага медыцынскага абслугоўвання. Таму пры неабходнасці ў пацыентаў заўсёды ёсць магчымасць скарыстацца найноўшымі тэхналогіямі, якія маюць у сусветнай практыцы. Безумоўна, на 100 працэнтаў такія тэхналогіі не зможа трымаць ні адна дзяржава, кожная развівае асобныя накірункі. Таму ёсць вывады, калі мы вымушаны накіроўваць пацыентаў для лячэння за мяжу. Аднак цяпер іх значна менш, чым было, напрыклад, яшчэ пяць гадоў таму.

— Ігар Уладзіміравіч, а за чый кошт праводзіцца лячэнне?

— Калі захворванне пагражае жыццю чалавека, то дзяржава поўнаасцю забяспечвае выдаткі падчас лячэння за мяжой. Калі ж яно парухае адну з функцый арганізма (зноў-такі, у залежнасці ад цяжкасці і важнасці парушэння), то праз камісію Міністэрства аховы здароўя дазваляецца адкрываць дабрачыныя рахункі і такім чынам збіраць патрэбныя сродкі, выбіраць клініку. Дарчы, інфармацыяй накірункі лячэння ўстаноў, дзе належаць чынам развіваецца тая ці іншая тэхналогія, валодаюць галоўныя спецыялісты міністэрства. Акрамя таго, зараз ствараецца база даных аб медыцынскіх арганізацыях за мяжой, якія спецыялізуюцца на пэўных накірунках дзейнасці. Адпаведная інфарма-

цыя да таго ж, пазбягаючы ад звычкі апускаць плечы дазволіць хутка развітацца з болен у спіне і шыі.

Сачыць за постацыю — не значыць паддоўгу заставаць у напружанай «драўлянай» позе. Вытрымліваецца наступныя рэкамендацыі літаральна па тры хвіліны некалькі разоў у дзень (у ідэале — кожныя паўгадзіны).

- Сядзьце ці станьце з прамой спінай. Адчуўце, як выцягваецца ваш пазваночнік.
- Прыўніміце падбародак, накіруючы позірк прама перад сабой. Пры гэтым моцкі вушэй павінны знаходзіцца прама над плячамі.
- Уцягнуце жывот так, каб пуп перамясціўся крыху ўверх.
- Распрацце грудную клетку, адводзячы плечы крыху назад. У хуткім часе спіна прывучыцца заўсёды быць прамой.

ПЕРАМОЖАМ НИЗКІ ЦІСК

Прыступы з паніжаным арэтарыяльным ціскам (80/50—90/60) звычайна развіваюцца рапідна і днём. Добрага ў гэтым мала, асабліва калі прыступ адраецца на рабоце. Слабасць, адчуванне цяжару ў галаве, рэзкі пульс — да 45 удараў за хвіліну... Узнікае пачуццё, што яшчэ крыху, і сэрца спыніцца.

- Каб заслакоіцца, прымець 20 кропель настойкі валерыяны (настой пустырні не выкарыстоўваць — ён можа яшчэ больш панізіць ціск).
- Расчыніце акно і прывільце без падшукі, падлапшы пад ногі вальк — так уадасца забяспечыць прыток крыві да галавы.
- Выліце моцнага сапалодка чаю або кавы. Для прафілактыкі пачынаюць прыступаць з паніжаным ціскам кожную раніцу прымаючы халаднаватую ванну або гідрмасажны душ, а ў адпачынку накіроўваюцца ў горы.

Інфарм-укол ДЫХАННЕ СУПРАЦЬ СТЭСАЎ

Калі вы часта нервуецеся, жывяце ў стане пастаяннага стрэсу, зняць лішка негатыўных эмоцый можна з дыяпамагой рэзкага дыхання.

Практыкаваць яго варта і перад цяжкім экзаменам або адказнай сустрэчай. Дарчы, гэта тэхніка спрыяе актыўнаму ачышчэнню лёгкіх. Сядзьце, расслабце плечы і шыю, крыву нахіліцеся наперад, рукі апусціце. Зрабіце глыбокі ўдых носам і моцна «надзьміце» сценку жывата. Рэзка, скрозь зубы, выдыхніце ротам, імкнучыся «раздзьмуць» спіну (уявіце, што паветра выходзіць цераз паясныя і бакі). Дыхайце спінай у хуткім, але зручным для вас тэмпе, акцэнтуючы моц на выдыху, быццам, вы злучаеце на гаросці або фіркаеце які кошкі. Пры гэтым плечы павінны быць максімальна расслабленымі. Працуюць толькі сценка жывата і спіна.

КАРАЛЕўСКАЯ ПАСТАВА

Цяжка ўявіць, але пастава пазваночніка здольна радыкальна паўплываць на стан дыш і цела. Даследаванні паказваюць: правільная постаць можа рабіць чуды.

Напрыклад, надаць горды і незалежны выгляд, аблегчыць дыханне і праясніць свядомасць — дзякуючы паліпашчэнню мазгавога кровавароту. Як толькі чалавек распраўляецца, ён адразу ж пачынае выглядаць больш стройным — правільная пастава цела візуальна «выдаляе» каля 2,5 кг яго вагі. Зноў жа, існуе прамая сувязь паміж роўнай спінай і плоскім жывотам. Спецыялісты ў гэтай галіне сцвярджаюць: «Кожны крок, зроблены з уцягнутым жывотам і распраўленай грудной клеткай, раўназначны скарачэнню». Заўважана, што ў тых, хто ходзіць прама, мышцы прэса больш моцныя, чым у аматараў

Генеральны дырэктар ААТ «АФПК «Жлобінскі мясакамбінат» Аляксандр ШЧАРБЯНОК:

«МЭТА НАШАЙ РАБОТЫ — ЗНІЖАЦЬ САБЕКОШТ ПРАДУКЦЫ ПРЫ ВЫСОКАЙ ЯЕ ЯКАСЦІ»

УЗНАГАРОДЫ ПЕРСАНАЛУ

За шматгадовую плёную працу ў мясаперапрацоўчай прамысловасці і ў сувязі з 30-годдзем Жлобінскага мясакамбіната ўзнагароджаны: **Ганаровай граматай Гомельскага аблвыканкама:** Вярэйская Ала Пятроўна — выконваючая абавязкі намесніка генеральнага дырэктара па сярвіне, забеспячэнні і быту; Паслядovich Ніна Васільеўна — апрацоўшчык каўбасных вырабаў.

Падзяка Гомельскага аблвыканкама аб'яўлена: Рахманчык Раіса Львоўна — прабадворшчык радыёметрычнай службы.

Ганаровай граматай Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў: Міраеўскі Рыгор Адамавіч — вадзільца пагрузчыка; Гараўцова Таццяна Дзмітрыеўна — баец жывёлы.

Ганаровай граматай Жлобінскага абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванню: Рашчанка Наталля Віктараўна — галоўны тэхнолаг; Моладава Феня Уладзіміраўна — начальнік мясатлушчавага корпусу; Карпук Надзея Іванаўна — апаратчык тэрмічнай апрацоўкі мясапрадуктаў.

Ганаровай граматай Жлобінскага раённага Савета дэпутатаў: Татарова Наталля Захараўна — майстар упакоўчана-тэрмічнага аддзялення; Жукава Тамара Мікалаеўна — вытворца натуральнай каўбаснай абалонкі; Цымко Любоў Міхайлаўна — укладчык-упакоўшчык халадзільніка.

Ганаровай граматай абласнога камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванню: Ісаенка Антаніна Раманаўна — прадавец харчовых тавараў; Федарук Таццяна Мікітаўна — апрацоўшчык каўбасных вырабаў; Лук'янцава Марыя Рыгораўна — вытворца натуральнай каўбаснай абалонкі; Старавойтаў Віталій Федаравіч — слесар-рамонтнік.

Ганаровай Граматай Гомельскага абласнога прафсаюза работнікаў АПК: Шаўцова Ніна Апанасаўна — начальнік мясаперапрацоўчага цэха; Скарабегатава Валіяціна Міхайлаўна — таваразнаўца аддзела маркетынгу і збыту; Коваль Ала Мікалаеўна — фармацэўшчык каўбасных вырабаў.

Падзяка Гомельскага абласнога прафсаюза работнікаў АПК аб'яўлена: Міхальцовай Ганне Васільеўне — кантралёру на кантрольна-прапусковым пункце; Грамовіч Вользе Пятроўне — фармацэўшчык каўбасных вырабаў; Семянец Клаўдзія Цімафеўне — прыёмшчык жывёлы.

Ганаровай граматай Жлобінскага райкама прафсаюза работнікаў АПК: Ахрамовіч Галіна Уладзіміраўна — кладаўшчык сярвіннага аддзялення; Плотнікава Таццяна Іванаўна — касір; Лешчанка Лілія Віктараўна — майстар кішанча-глушчавага цэха; Алымова Раіса Лукінічна — старшы майстар мясаперапрацоўчага цэха; Тупікава Валіяціна Аляксандраўна — абалышчык мяса; Рагаўцоў Аляксандр Дзмісявіч — майстар аўтагтранспартнага цэха.

ВІШУЕМ З ЗАСЛУЖАНЫМІ УЗНАГАРОДАМІ!

ПРАДСТАЎЛЯЕМ СУРАЗМОЎЦУ
Пасля заканчэння сярэдняй школы паступіў на эканамічны факультэт Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі, дзе і атрымаў вышэйшую адукацыю. Па дзяржаўнаму размеркаванню быў накіраваны на работу ў аграпрамысловы комплекс Жлобінскага раёна. Там малады спецыяліст зарэкамендаваў сябе на розных пасадах з самага лепшага боку, вынікам чаго з'явілася павышэнне па службе. У 1989 годзе Аляксандр Яўгенавіч быў запрошаны на працу ў мясцовы мясакамбінат на пасаду галоўнага эканаміста, а пасля займаў пасаду намесніка генеральнага дырэктара прадпрыемства па эканоміцы і ідэалогіі. Без адрыў ад вытворчасці закончыў аспірантуру і паспяхова абараніў кандыдацкую дысертацыю. Сёлета ён быў прызначаны генеральным дырэктарам адкрытага акцыянернага таварыства «Аграрная фінансава-прамысловая кампанія «Жлобінскі мясакамбінат».

— Аляксандр Яўгенавіч, гэта так сёння называецца ваша прадпрыемства, што гаворыць аб пашырэнні яго магутнасці і новых магчымасцях. Але гутарку нашу хачелася б пачаць з іншага, і таму ёсць пытанне. А менавіта: сёлета камбінату споўнілася 30 гадоў. Своеасаблівы юбілей, так сказаць. Дык ужо само сабой напрашваецца ўспомніць асноўныя этапы развіцця прадпрыемства, яго становлення. Можа, вы іншай думкай?

— Гэта быў пачатак яго, так бы мовіць, разгон.

— Згодна з загадам Міністэрства мяса-малочнай прамысловасці прадпрыемства было зацверджана на базавым па ўкраенню новай тэхнікі і тэхналагічных распрацовак, і з 1980 па 1992 год тут трайшла тэхнічная пераснашчэннасць ліній на перапрацоўку свінні. Гэта дазволіла павялічыць магутнасць па

— А іншай і не магло быць. На пераўзбраенне мясаперапрацоўчага цэха, пачынаючы з 2002 года, накіравана 10 200 тысяч долараў ЗША, укаранёна сучаснае высокатэхналагічнае абсталяванне. Гэта італьянская лінія па выпуску пельменяў, чатыры нямецкія клімакамеры, выраб сыварэнджаных каўбас з прымяненнем масажораў, кутэраў, шматгольчатая шпрыца, фаршамшалкі вытворчасці адной з аўстрыйскіх фірмаў і г.д. Пералік падобных прыкладаў можна працягваць і далей.

— Напэўна, курс на тэхнічны прагрэс дазволіў калектыву прадпрыемства паступальна развівацца і падтрымліваць высокую марку выпусканай прадукцыі і яе конкурэнтаздольнасць?

— Да гэтага я даваў бы яшчэ старанне людзей, творчыя адносіны іх да справы, клопаты аб пашырэнні і абнаўленні асартыменту мясных вырабаў, павышэнне тэхналагічнай і санітарнай культуры вытворчасці. З 1997 года Жлобінскі мясакамбінат з'яўляецца адкрытым акцыянерным таварыствам з доляй дзяржаўнай уласнасці 39,7 працента, і гэтым самым быў зроблены яшчэ адзін крок па яго далейшым развіццю. А сёння прадпрыемства з'яўляецца адным з буйнейшых мясаперапрацоўчых у Рэспубліцы Беларусь, дзе працуе каля 1300 чалавек. Яно ўключае ў сябе чатыры

асноўныя падрадзяленні: мяса-глушчавы корпус, халадзільнік, мясаперапрацоўчы корпус і фірменны гандаль.

— А яшчэ ж ёсць і філіялы прадпрыемства...

— Так, ёсць. У снежні 2004 года было зарэгістравана ААТ «Аграрная фінансава-прамысловая кампанія «Жлобінскі мясакамбінат», у складзе яго дзейнічаюць такія філіялы, як камбінормавы завод і сельскагаспадарчы вытворчы кааператыв «Стэпы».

— Вос аб гэтым, Аляксандр Яўгенавіч, каля ласка, больш падрабязна.

— Да 2004 года мясакамбінат, камбінормавы завод і СВК «Стэпы» існавалі як тры розныя прадпрыемствы, якія потым былі аб'яднаны ў адно. На момант далучэння камбінормавы завод з'яўляўся ўстойліва стратным прадпрыемствам, крэдытарская запалічанасць яго разам з СВК на пачатку 2005 года складала 3,3 млрд рублёў. Нам давялося прыкласці шмат намаганняў, каб выправіць сітуацыю. Ужо ў тым жа годзе мясакамбінат пагадзіўся запавяцца абодвум гэтым прадпрыемствам у суме 2736 тыс. рублёў. У «Стэпах» наш калектыв паставіў на адкор 906 гадоў жывёлы, на што было зрасходавана 309 млн рублёў. На камбінормавым заводзе адрамантавана шмат якое абсталяванне. У наступным годзе падобныя работы былі працягнуты. Для «Стэпаў» на 182 млн рублёў была за-

куплена тэхніка, пастаўлена на адкор 504 жывёлыны (186 млн рублёў) і аказана фінансавая дапамога на 211 млн. На камбінормавым заводзе была праведзена рэканструкцыя кацельні. Фінансаванне гэтага філіяла складала 2639 млн рублёў.

— Калі акрэсліць мэту праведзенай работы па аб'яднанню трох прадпрыемстваў у адно і яго вынікі, то што можна сказаць, Аляксандр Яўгенавіч?

— Мэта такая — знізіць сабекошт прадукцыі пры высокай яе якасці і задаволіць попыт пакупнікоў. Мы працуем сёння на канчатковы прадукт, бо створаны замкнуты цыкл вытворчасці: жывёла — кармы — мясныя вырабы, каўбасы і г.д. Работа сумеснага прадпрыемства зніжае сабекошт прадукцыі на 5—7 працэнтаў. Гэта па-першае. Па-другое, калі на момант далучэння да камбіната двух памянёных прадпрыемстваў па аб'яднанню балансу страты складалі 594 млн рублёў, то летась быў атрыман прыбытак у памеры 4283 млн. Рэнтабельнасць ад рэалізацыі прадукцыі павялічылася з мінус 1,1 да плюс 6,1. Значна ўзраслі вытворчасць кармоў і надой малака на карову.

— Якую прадукцыю выпускае ваша прадпрыемства?

Асартымент нашых вырабаў налічвае сёння больш 500 найменняў. Гэта мяса і субпрадукты, каўбасныя вырабы, далікатэсныя прадукцыі, паўфабрыкаты са свінні і ялавічыны, кансервы мясных, тлушчы харчовыя і тэхнічныя, сухія жывёльныя кармы, кішанча сыварана кансерванаваная, скуры кансерванаваныя, эндэкранны-ферментная сыварана.

Сярэднемесячны аб'ём выпуску каўбасных вырабаў складае 660 тон. Уся наша прадукцыя адпавядае ГОСТам і СТБ, мае неабходныя сертыфікаты для рэалізацыі яе як у Беларусі, так і за яе межамі — у Расіі, Казахстане, ва Украіне і іншых краінах СНД. З мая 2005 года на прадпрыемстве ўкаранёна сістэма менеджменту якасці, якая адпавядае патрабаванням СТБ НСО 9001-2001. Сертыфікат адпаведнасці № ВУ/112 05.00.0466. Да канца 2007 года будзе ўкаранёна сістэма НА ССР. Купляць лепшае, жлобінскае. Яно ўсім даступна.

Матэрыял падрыхтаваў Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

дзе, камбінат і запрацаваў на поўную магутнасць?

— Гэта быў пачатак яго, так бы мовіць, разгон.

— Згодна з загадам Міністэрства мяса-малочнай прамысловасці прадпрыемства было зацверджана на базавым па ўкраенню новай тэхнікі і тэхналагічных распрацовак, і з 1980 па 1992 год тут трайшла тэхнічная пераснашчэннасць ліній на перапрацоўку свінні. Гэта дазволіла павялічыць магутнасць па

УЗНАГАРОДЫ ПРАДПРЫЕМСТВА

Гран-пры Рэспубліканскага конкурсу «Лепшая прадукцыя года-2005».

Дыпломы 8 Рэспубліканскага конкурсу прадуктаў харчавання «Продукт года-2005» у намінацыях «Мясныя далікатэсы», «Каўбасныя вырабы», «Пельмені».

Дыплом Міжнароднага конкурсу «Лепшы прадукт-2006» у рамках 13 Міжнароднага кірмашу харчавання для іх вытворчасці «Прадзэспна-2006» у намінацыях «Кансервы мясныя «Снеданне турыста (ялавічына)».

Дыпломы Рэспубліканскага конкурсу «Продукт года-2006» у намінацыях «Пельмені», «Каўбасныя вырабы», «Мясныя далікатэсы».

Дыпломам конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь» адзначаны каўбаскі паўзанджаныя «Раманаўскія» вышэйшага гатунку.

Дыпломам конкурсу «Лепшая прадукцыя 2006 года» адзначаны каўбаскі паўзанджаныя «Раманаўскія» вышэйшага гатунку, каўбаса сыварэнджаная салямі «Італьянская» вышэйшага гатунку, пельмені «Сталовыя», пельмені «Малочныя», кумпяк «Дамашні» сыварэнджаны.

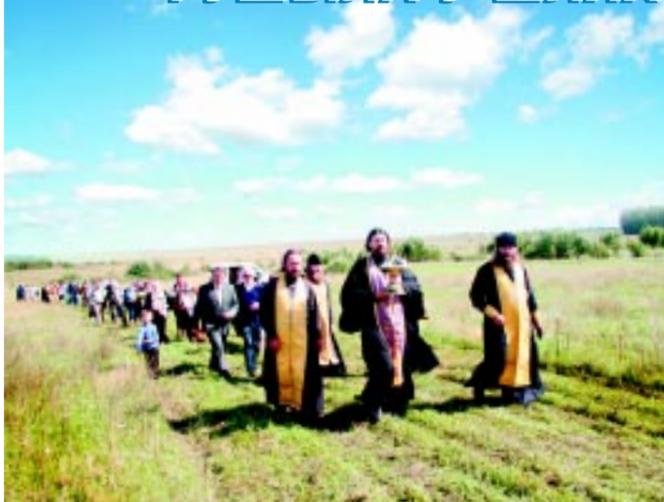
У конкурсе дагустачы «ГУСТ» на лепшы прадукт 2006 года адзначаны пельмені «Малочныя», паўфабрыкат дробнакускавы свінні мясакосны ў марынаднай масе «Рабынкі папулярныя».

У конкурсе «Запаты медаль» Міжнароднага кірмашу «АГ-РАРУСЬ» прадстаўлены каўбасныя вырабы сыварэнджаныя салямі «Свіная» безгазтунковая, салямі «Неўская» безгазтункова-ва, салямі «Цірольская» вышэйшага гатунку.

Гэта толькі некаторыя ўзнагароды прадпрыемства. Усё іх у гэтым матэрыяле пералічыць немагчыма.

ЭКСПЕДЫЦЫЯ РУШЫЛА У ШЛЯХ

«ДЗЯРЖАЎНЫ ПАКЕТ МЕДЫЦЫНСКАЙ ДАПАМОГІ ЗАСТАЕЦА НЯЗМЕННЫМ»

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)
— **Наколькі запатрабаваныя дзяржаўныя ўнітарныя прадпрыемствы па аказанню платных паслуг?**

— Гэты працэс пачаўся ў 2004 годзе, калі аказанне медыцынскай дапамогі на платнай аснове ў дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя было рэгламентавана заканадаўствам. Пералік уключае 34 паліцы: гэта тыя віды, якія не звязаны з лячэннем, дыягнастыкай па медыцынскім паказанні, рэабілітацыяй і прафілактыкай. Такі падыход ніколі не парушае правы грамадзян у галіне аховы здароўя — дзяржаўны пакет бясплатнай медыцынскай дапамогі застаецца нязменным. Іншая справа, неабходна прадастаўляць чалавеку права выбару. Што мы і робім. Таму і было прынята рашэнне аб стварэнні ўнітарных прадпрыемстваў дзяржаўнай формы ўласнасці, якія б аказвалі ўвесь спектр медыцынскіх паслуг. Такія арганізацыі ўжо працуюць па ўсім абласных цэнтрах, яны маюць розную спецыялізацыю. Трэба ўважліва, што такія паслугі карыстаюцца ўстойлівым попытам пацыентаў. Аб чым сведчыць, дарчы, прыклад Беларускай медыцынскай акадэміі, на базе якой створаны прафесарска-выкладчыцкі кансультацыйны цэнтр.

Імкліва развіваецца і прыватны сектар, зразумела, пад кантролем дзяржавы. Неабходна пільна адсочваць выкананне адпаведным прадпрыемствам ліцэнзійных патрабаванняў, гэта ў інтарэсах пацыентаў. І тут узнікаюць пэўныя праблемы — за мінулы год і сёлета даволі шмат было

спынена ліцэнзій, прычым не толькі ў фармацэўтычных установах, а і ў медыцынскіх цэнтрах. Гэта пытанне бяспекі, таму ў міністэрства адно з дакладных патрабаванняў: арганізацыі прыватнага сектара могуць атрымаць ліцэнзію толькі ў тым выпадку, калі там працуюць спецыялісты мінімум першай катэгорыі.

— **Ігар Уладзіміравіч, як абаронены правы пацыента?**

— Меркавалася нават прыняць асобны закон аб правах пацыента, аднак пасля абмеркавання было вырашана дэталёва адлюстравана гэтае пытанне ў новай рэдакцыі закона «Аб ахове здароўя». У законе, які працуе зараз, таксама ёсць адпаведны артыкул. У новай жа рэдакцыі правы пацыента значна пашыраны. Напрыклад, чалавек мае права выбару ўрача і арганізацыі аховы здароўя. Таксама ён можа ўдзельнічаць у выбары сродак і метадаў аказання медыцынскай дапамогі, а таксама ў выбары асобаў, якім можа быць перададзена інфармацыя аб стане яго здароўя. Пры стачынах з лекавамі чалавек мае права на допуск сваяшчэчніка, а таксама прадастаўленне ўмоў для выканання рэлігійных абрадаў. Разам з правамі прапісанымі і абавязкі пацыента. На жаль, пакуль на заканадаўчым узроўні не замацавана належным чынам адказнасць грамадзян за захаванне і ўмяшчэнне ўласнага здароўя. Я лічу, што такая норма была б даволі дзейснай, таму што агульныя паказчыкі здароўя залежаць не толькі ад медыкаў, гэта важнейшая задача ўсёго сацыуму.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

Сёння ад сцен Мінскага Свята-Духава сабора ў далёкі шлях рушыла чарговая штогадовая рэспубліканская духоўна-асветніцкая экспедыцыя «Дарога да святых» з лампадкай, якая запалена ад Благадатнага Агну каля гроба Господняга ў Іерусаліме.

Шмат тысяч кіламетраў прайшлі і праехалі ўдзельнікі гэтай экспедыцыі за мінулыя трынаццаць гадоў. Сёлетня к маршрут пройдзе праз восем раёнаў Брэсцкай, Мінскай, Магілёўскай абласцей і завершыцца па традыцыі на свяце Дня Беларускай пісьменнасці ў Шклове.

Шмат у якіх гарадах і вёсках пабывае экспедыцыя, але, калі глядзець наперад, найбольш цікавым з'яўляецца наведванне Баркулаўскага манастыра, што на Магілёўшчыне. Гэтыя мясціны звязаны з падзеямі далёкай мінуўшчыны, калі неслі сваю духоўную місію насельнікі гэтага манастыра. Стагоддзі знішчылі следы былых пабудов, але час не мае ўлады над паміжццю. Нагадаюцца словы архіепіскапа Максіма — аднаго з самых вядомых беларускіх пастыраў, прамоўлены ім у размове пра манастыры, якія зніклі ў плыні стагоддзяў: «Храмы не знікаюць, яны становяцца нябачнымі за грахі нашы...»

Дзеля адраджэння духоўнасці і гістарычнай памяці, дзеля далейшага ўзвышэння беларускай і спадчынанасці рушыць у шлях экспедыцыя.

Яўген ПЯСЕЦКІ, пастаянны ўдзельнік экспедыцыі.
(Праз тыдзень наша газета надрукуе падрабязную справаздачу аб сустрэчах і ўражаннях, на якія будзе багаты сёлетні маршрут).

Крымінал, здарэнні ХАТНІ СКЛАД ЦЫГАРЭТ

У доме беспрацоўнага арышчана падчас апэратывна-вышуковых мерапрыемстваў супрацоўнікаў універсальнага па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі УУС Віцебскага аблвыканкама сумесна з калегамі з Аршанскага ГАУС і прадстаўнікамі іншых структураў міліцыі знайшлі і канфіскавалі больш за 5 тыс. пакут цыгарэт без ацэнкі марак агульным коштам больш за 7,5 млн беларускіх рублёў. У адносінах да гаспадара «тытунёвага складу» склалі адміністрацыйны пратакол.

ПАДСТРЭЛІ СЯБЕ САМ

У траўматалагічнае аддзяленне Віцебскай бальніцы хуткай дапамогі са свайго дома быў дастаўлены з агнястрэльным раненнем і ў стане алкагольнага ап'янення беспрацоўны 1961 года нараджэння. Ён распушчаны следчы, які прыехаў разбірацца па гэтым факту ў медыцынскую ўстанову, што параніў сабе выстралам з незарэгістраванага паліўнічага ружжа. Быццам бы знайшоў гэтую зброю гадоў пяць таму ў лесе ля вёскі Белянін. Ружжо, міх ішыны, пакуль што не знайшлі. Яе адначасна ў аддзяленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў УУС Віцебскага аблвыканкама, падтрымалі не з'яўляюцца членам Беларускай арганізацыі паліўнічых і рыбаловаў.

Аляксандр ПУКЦАНСКІ.

СУЦЫД У БАЛЬНІЦЫ

У Мінску 70-гадовы пенсіянер звёў рахункі з жыццём у будынку 4-й гарадской клінічнай бальніцы. Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» ў прэс-службе ГУУС Мінгарвыканкама, гэты інцыдэнт адбыўся а палове другой ночы. Пенсіянер, які знаходзіўся на дзевятым паверсе бальніцы, з мэтай скончыць жыццё самагубствам выкінуўся ў міжслэвічны пралёт і ад атрыманых цялесных пашкоджанняў загінуў на месцы. Што выклікала старога паісці на краіні крок. Адаказ на гэтае пытанне, мабыць, дасць праверка, якую праводзіць пракуратура Маскоўскага раёна сталіцы.

Ігар ГРЫШЫН.

Прадаецца «Форд мандэо» 1993 г.в., 1,8 б., седан, дагледжаны, 2650 у.а., тэрмінова.
Тэл. 8-029-652-78-84.

Спорт-тайм

У футбольнай зборнай — чарговыя навічкі

Бернд Штанге паведаміў спіс футбалістаў, якіх ён выклікаў на афіцыйныя матчы з камандамі Румыніі (8 верасня ў Мінску) і Славеніі (12-га ў Цэле).

Немецкі спецыяліст уключыў у зыкуў 21 іграка, сярод якіх ёсць і навічкі: **галкіперы** — Васіль Хамутойскі («Том», Расія), Уладзімір Гаеў («Чарнаморац», Украіна), Антон Амелянчак («Масква», Расія); **абаронцы** — Арцём Радзькоў (БАТЭ, Барысаў), Сяргей Амелянчук («Растов», Расія), Ян Цігарэў («Металург», Украіна), Павел Пласконскі («Шахцёр», Салігорск), дэбютант Ягор Філіпенка (БАТЭ, Барысаў); **паўабаронцы** — Уладзімір Карыцька («Чарнаморац», Украіна), Цімафей Калачоў («Растов», Расія), Дзмісці Коўба («Крылы Саветаў», Расія), Аляксандр Глеб («Арсенал», Англія), Максім Рамашчанка («Тарпеда», Расія), Мікалай Кашыўскі («Металург», Украіна), дэбютант Аляксей Свірынюк («Крылы Саветаў», Расія), Ігар Стасевіч (БАТЭ, Барысаў); **нападаючыя** — Сяргей Карніленка («Днепр», Украіна), Генадзь Білізюк (БАТЭ, Барысаў), Раман Васілюк («Гомель»), Віталій Родзюнаў (БАТЭ, Барысаў), Дзмітрый Мазалеўскі («Дынама», Брэст). Заўважым, што сярод ігракоў няма тых, хто адмовіўся прыехаць на таварыскі матч з Ізраілем па розных прычынах — гэта Аляксандр Кульчы і Віталій Бульба з «Тамі» і Віталій Кутузаў з «Пыль». Юрый Жаўноў і Аляксандр Юрэвіч яшчэ не аднавіліся пасля траўмаў. Каманда збярэцца 3 верасня ля Дома футболу.

Мацней за чэмпіёнак Еўропы

У Ерну жаночыя нацыянальныя баскетбольныя зборныя Чэхіі і Беларусі правалі таварыскі матч. Прадстаўніцы нашай краіны выйграўлі ў чэмпіёнак Еўропы — 67:66. Цудоўны вынік, улічваючы, што баскетбалісты рыхтуюцца да кантынентальнага першынства.

Яны паедуць на гранд-фінал

32 беларускія кіберспартсмены спаборнічалі ў нацыянальным адборачным фінале Сувесных камп'ютарных гульняў у «Сталіцы», каб заваяваць права прадстаўляць Беларусь на World Cyber Games у Сіэтлі 3—7 кастрычніка на гранд-фінале. У намінацыі «Counter Strike 1.6» перамагла мінская каманда «Ultimo» (Сяргей Талейка, Ігар Савасценка, Яўген Шульжэнка, Уладзімір Дзяждоў і Міхаіл Шкут), у намінацыі «FIFA 2007» — Дзмісці Крумкачоў (Мінск), «Starcraft» — Антон Плябановіч (Мінск), «Warcraft III TFT» — Аляксандр Драмкоў (Дзялята, Гродзенская вобласць).

Фота Пятра ФАМІНА.

УСМІХНЁМСЯ!

Народная прымета. Калі мужчына пагаліўся на ноч — значыць ён на нешта спадзяецца. Калі жанчына зрабіла макіяж на ноч — значыць мужчына дарэмна пагаліўся.

— **Дзед Марос са Снягруквай віншуюць з Новым годам двух братоў.**
— **Дзядуля Марос, а вы быццё глабальнага пацяплення?**
— **Канешні! Мы ж можам расці!**

— **Пелька! Уключай абаргавальнік! Будучы ведальца, як дарыць нам нейкія кніжкі!**

З аднаго боку, на ёй была шыкоўная вечэрняя сукенка, а з другога — практычна нічога.

— **Учора прызнаўся нявесце па ўсім сваім грахах.**
— **Ну і што?**
— **Не дапамагло, выслета праз тыдзень...**

— **Чарыз я намалюю партрэт ідэальнай украінскай жанчыны: чорныя вочы, доўгія шаўкавістыя валасы, пайнаватая, але стройная фігура.**
— **Чакайце, гэта ж нейкі Кірко-раў атрымаўся!**

Сёння

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня	Месяц
Мінск	6.11	20.08	13.57	Поўня 28 жніўня. Месца ў сузор'і Рыб.
Віцебск	5.58	20.01	14.03	
Магілёў	6.02	19.59	13.57	
Гомель	6.01	19.52	13.51	Імяніны Пр. ТРЭЦ

